2 ՀՈՒՆԻՍ 1995, ՈՒՐԲԱԹ # 102 (856)

Ազգ

Azg
armenian daily

Հունաստանը ընդարձակում է ջրային իր սահմանները եւ զրգռում թուրքերին

Հունաստանի խորհրդարանն ընդունեց ծովի պայմանագրության մասին օրենքը, որով իր տարածքային ջրերն ընդարձակելու է, այն 6-ից հասցնելով 12 մղոնի: Թուրքիան հայտարարել էր, որ Հունաստանի կողմից տարածքային ջրերի ընդլայնումը դիտվելու է որպես պատերազմի հռչակում: Թեեւ Հունաստանը հայտարարել էր, որ իսկապես չի ցանկանում ընդարձակել իր ջրային սահմանները, սակայն դա չի նշանակում, թե նա չունի դրա իրավունքը:

Ռուսաստանը մերժում է Ճապոնիայի օգնության մի մասը

Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը մերժեց Սախալինի երկրաշարժի զոհերին օգնություն ցուցաբերելու Ճապոնիայի առաջարկը: Ելցինն ասաց, որ Տոկիոն փորձելու է «նախաձեռնություն հանդես բերել» եւ Կուրիլյան կղզիների վերադարձը պահանջել, որոնք մոտիկ են Սախալինին: Այնուամենայնիվ Ռուսաստանն ընդունեց առաջին անհրաժեշտության օգնությունը, սակայն մերժեց փրկարարներ եւ բժիշկներ ուղարկելու Ճապոնիայի առաջարկը:

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ

Կուսակցությունները ազգը միավորողն են, եւ ոչ թե բաժանողը

ՀՌԱԿ ղեկավարության հանդիպումը ուսանողության հետ

Հրաչյա Աճառյանի անվան համալսարանի դահլիճում այսօր տեղի ունեցավ Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանի եւ վարչության անդամ, Թեքեյան մշակութային միության խորհրդի նախագահ Ֆրունզե Դովլաթյանի հանդիպումը տեղի ուսանողության եւ դասախոսական կազմի հետ: Համալսարանի ռեկտոր Ավագ Խաչատրյանը հյուրերին ներկայացնելուց հետո ամբիոնը առաջինը տրամադրեց կուսակցության ատենապետին: Պրն. Միրզախանյանը ելույթից առաջ շնորհակալություն հայտնեց համալսարանի ռեկտորատին՝ Ռամկավար կուսակցության գործունեությունը հանրությանը ներկայացնելու հնարավորությունն ընձեռելու համար, որի նպատակն էր մեկնաբանել հուլիսի 5-ը, որպես մեր ազգային քաղաքական գործունեության համար որոշիչ օր: Նա ավելացրեց նաեւ, որ շատ հարազատ է զգում իրեն այդ հարկի տակ, քանի որ 15 տարի դասավանդել է մանկավարժական ինստիտուտում: Նշելով, որ ՌԱԿ-ը հայկական երեք ավանդական կուսակցություններից միակ ոչ սոցիալիստական կուսակցությունն է, որի դավանանքն է ազատ շուկայական հարաբերություններ, տնտեսական ազատականության եւ ժողովրդավարական պետության ստեղծումը: ՀՌԱԿ-ի հիմնական նպատակն այն է, որ հաստատի իրական շուկայական հարաբերություններ եւ հասնի նրան, որ մեր քաղաքացիները ապրեն ապահով եւ բարեկեցիկ կյանքով, մի բան, որն այդքան խորթ է հիմա Հայաստանում, հայտնեց կուսակցության ատենապետը, ավելացնելով նաեւ, որ իրենք հուլիսի 5-ի ընտրություններին գնալու են այդ նշանաբանով: Քանի որ հանդիպումը տեղի էր ունենում մասնավոր բուհերից մեկում, պրն. Միրզախանյանը հարկ համարեց ներկայացնել նաեւ ՌԱԿ-ի պատկերացումներն այդ բնագավառի ուղղությամբ: «Մենք կրթության բնագավառում եւս պաշտպանում ենք առողջ մրցակցությունը մասնավոր եւ պետական բուհերի միջեւ: Վստահ ենք, որ ինչպես տնտեսության մյուս ճյուղերում, այնպես էլ կրթության հարցում մասնավորը ի վերջո հաղթող կլինի»:

Հաջորդ բանախոսը ՀՌԱԿ վարչության անդամ, հայտնի կինոռեժիսոր Ֆրունզե Դովլաթյանն էր, որը հիմնականում խոսեց Թեքեյան անհատի, բանաստեղծի եւ Թեքեյան մշակութային միության ստեղծման ու գործունեության, Թեքեյանական շաբաթի անցկացման նպատակների մասին: «Թեքեյանի հերոսություններից ամենահերոսականը այն որբահավաքն էր, որ նա կատարեց 1915 թ., որոնցից էլ սերեցինք մենք», հայտնեց պրն. Դովլաթյանը: Դրան ավելացրեց նա Թեքեյանին բնութագրող եւ անչափ հետաքրքրական մեկ այլ արտահայտություն. «Թեքեյանը արեւմտահայ գրականության վերջին ներկայացուցիչն է եւ սփյուռքահայ գրականության առաջին բանաստեղծը»:

Տես # էջ 2

Հովնան արք. Տերտերյանը վերընտրվեց Կանադայի թեմի առաջնորդ

Մայիսի 27-28-ը Համիլտոնի (Կանադա) Սուրբ Աստվածածին եկեղեցում կայացավ Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու Կանադայի թեմի 12-րդ թեմական ժողովը, որի ընթացքում թեմի առաջնորդ վերընտրվեց Հովնան արք. Տերտերյանը: Արքազանը ստացել է 47 ձայն, մինչդեռ նրա անմիջական մրցակիցը՝ Արիս եպս. Շիրվանյանը՝ 7 ձայն:

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Հայ-իրանական-թուրքմենական եռակողմ հանդիպում

Հունիսի 24-ին Աշգաբադում ստորագրվելիք փաստաթղթերը պատրաստվում են Երեւանում

ՏԱՏՈՒՐ ԱՍՏՐՅԱՆ

Երեկ «Արմենիա» հյուրանոցի աշխատանքային սրահում բացվեց հայ-իրանական-թուրքմենական եռակողմ հանդիպումը, որի հիմնական նպատակն է քննարկել եւ նախապատրաստել բոլոր այն համաձայնագրերը, որոնք նախատեսվում է ստորագրել հունիսի 24-ին Աշգաբադում Հայաստանի, Թուրքմենստանի եւ Իրանի արտգործնախարարների հանդիպման ժամանակ:

Այս աշխատանքային հանդիպումը, որ կայացավ ՀՀ ԱԳՆ-ի նախաձեռնությամբ, փաստորեն հաջորդեց ապրիլի 8-ին Իրանի Բենդեր Աբբաս քաղաքում երեք երկրների նախագահների համատեղ հայտարարությամբ ձեռք բերված պայմանավորվածությանը: Հայաստանի փոխարտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի ասելով, Երեւանում ընթացող աշխատանքային բանակցությունների ընթացքում կքննարկվեն առեւտրատնտեսական բնագավառին, տրանսպորտային խնդիրներին, տրանսպորտային համատեղ ձեռնարկության ստեղծման եւ էներգետիկ հարցեր: Բացելով հանդիպումը, Վարդան Օսկանյանը հույս հայտնեց, թե ստորագրվելիք համաձայնագրերը կնպաստեն մեր երկրների տնտեսական եւ սոցիալական զարգացմանը: Այնուհետեւ, ելույթ ունեցավ Թուրքմենստանի տրանսպորտի նախարար Սեմակով Ռախմանովը, որը տեղեկացրեց, թե նախագահ Նիյազովի Մոսկվա կատարած այցի ժամանակ այնտեղ ստորագրվել է տրանսպորտի բնագավառում համագործակցության մասին համաձայնագիր: Իրանի փոխարտգործնախարար Մահմուդ Վայեզին հույս հայտնեց, թե Երեւանյան հանդիպման ժամանակ կստեղծվեն տրանսպորտային փոխադրումների, առեւտրական եւ բանկային համագործակցությունը կարգավորող համատեղ կոմիտեներ, նշելով, թե արդյունավետության դերը կբարձրի հետագայի համար: «Երեք երկրներում էլ կան ապրանքներ, որ հետաքրքրում են թե այս, թե այն կողմին», ասաց նա: Անդրադառնալով բանկային համակարգին, պրն. Վայեզին կարեւորեց համագործակցության մեխանիզմների հաստատման հարցը:

Հայկական կողմից հանդիպմանը մասնակցում են նաեւ տրանսպորտի նախարար Հենրիկ Քոչինյանը, նյութական ռեսուրսների նախարար Վահան Մկրտչյանը, Էկոնոմիկայի փոխնախարար Արմենակ Դարբինյանը եւ Էներգետիկայի փոխնախարար Կարեն Գալստյանը: Թուրքմենստանից եւ Իրանից ներկա են համապատասխան նախարարությունների նախարարներն ու փոխնախարարները, դիվանագետներ:

Նախապատրաստական հանդիպումը կշարունակվի մինչեւ հունիսի 4-ը: ■

ՍԵՂԱՆԱԿԼՈՐ

Ռաֆիկ Պետրոսյան. Սահմանադրության ընդունումը պատասխանատու քայլ է

«Վոյս Արմենիի» հոդվածը ուղղված է ՀՌԱԿ-ի եւ իմ դեմ

– Պարոն Պետրոսյան, դուք ՀՀ Գեր. Սահմանադրական հանձնաժողովի անդամ եք, մասնակցել եք Համաձայնեցված Սահմանադրության նախագծի մշակման աշխատանքներին: Որպես մասնակից եւ ՀՌԱԿ-ի ներկայացուցիչ այդ հանձնաժողովում, խնդրում ենք մեր ընթերցողներին տեղեկացնել հուլիսի 5-ին քվեարկվելիք հիմնական օրենքի մասին:

– Համաձայնեցված Սահմանադրության նախագիծը ներառում է մի [illegible], ինչպես նաեւ Հայաստանում նախորդ հինգ տարիների սահմանադրական գործընթացի մեծ փորձը: Այն արդյունք է հանրապետության քաղաքական շատ ուժերի համատեղ աշխատանքի, արտացոլում է մեր պետականության զարգացման այդ փուլի առանձնահատկությունները: Սահմանադրության նախագիծը ունի որոշակի ազգային ուղղվածություն [illegible]: Այն սահմանում է Հայոց պետության ինքնիշխան, ժողովրդավարական, սոցիալական, իրավական բնույթը, Սահմանադրության եւ նրա հիման վրա ու նրան համապատասխան ընդունված օրենքի գերակայության սկզբունքը, ամրագրում է ՀՀ քաղաքացիների միջազգայնորեն համընդհանուր իրավունքները ու ազատությունները, դրանց իրացման եւ պաշտպանության քաղաքական, տնտեսական ու իրավական երաշխիքները: Տնտեսական Սահմանադրության նախագիծը տնտեսության բնագավառում ամրագրում է սեփականության տարբեր ձեւերի եւ մասնավոր սեփականության գոյությունը, նրա անձեռնմխելիությունը, սեփականության տարբեր ձեւերի իրավահավասար պաշտպանությունը, տնտեսության ազատությունը, տնտեսական նախաձեռնության ու ազատ մրցակցությունը, որոնք վաղուց ի վեր գործում են քաղաքակիրթ, տնտեսապես զարգացած երկրներում եւ որոնք կոչված են լուծելու ազգային խնդիրները, ապահովելու մեր քաղաքացիների բարեկեցիկ կյանքը: Նախագծի համաձայն ստեղծվում է դատական նոր համակարգ (սահմանադրական դատարան, ընդհանուր դատախազության առաջին ատյանի, վերաքննիչ եւ վճռաբեկ դատարաններ, տնտեսական, զինվորական դատարաններ), դատարանների անկախության երաշխիքներ, դատական իշխանության [illegible] ինքնավարություն: Նախագիծը ամրագրում է նաեւ [illegible] Հանրապետության նախագահի [illegible] Ազգային ժողովի հաշվին:

Տես # էջ 3

ՀԱՄԱՌՈՏ

Քլինթոնը պատրաստ է ցամաքային զորքեր ուղարկել Բոսնիա, եթե...

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 1 ՀՈՒՆԻՍ, WSJ: Մ. Նահանգների նախագահ Բիլ Քլինթոնը հայտնել է, որ իր երկիրը կարող է այնպիսի քաղաքականություն որդեգրել, որը թույլ կտա «ցամաքային ուժերի ժամանակավոր օգտագործում» Բոսնիայում, եթե դա պահանջի ՆԱՏՕ-ն: Չնայած Քլինթոնն ասել է, թե նման օգնության ոչ մի առաջարկ դեռեւս չի ստացվել, եւ նման որոշում չի ընդունվել: Պենտագոնի պատասխանատուները նշել են, որ այդ քայլին կարելի է գնալ, եթե ապահովվեն մի քանի պայմաններ, մասնավորապես ամերիկյան զորքերի վրա ՄԱԿ-ի պատասխանատուների որեւէ հսկողության բացառումը:

Պաղեստինցիք մեղադրում են Իսրայելին բանակցությունների ձգձգման մեջ

ԿԱՀԻՐԵ, 1 ՀՈՒՆԻՍ, WSJ: Պաղեստինցի բանակցողները Իսրայելին ամբաստանեցին գրավյալ հողերում պաղեստինյան ինքնավարության ընդլայնման նվիրված բանակցությունների ժամկետը ձգձգելու համար: Մինչդեռ, իսրայելցիները դա պատճառաբանեցին հաղորդակցությունների շուրջ վեճերով: Պաղեստինյան պատվիրակության անդամներից մեկի կարծիքով՝ Կահիրեի խաղաղության բանակցությունները մոտ են փլուզման: Մյուս կողմից, Իսրայելի արտգործնախարար Պերեսը Սիրիային պահանջեց դյուրահաշտ եւ ճկուն լինել Գոլանի բարձունքներից իսրայելյան զորքերի հետքաշման բանակցություններում: Նա նույնպես բացահայտեց, որ Իսրայելը առաջարկել է զորքերի չորսամյա աստիճանական հետքաշում, մինչ Սիրիան պնդում է, որ դա լինի 18 ամսվա ընթացքում:

Աթենք-Երեւան կանոնավոր չվերթեր

Հունաստանը եւ Հայաստանը համաձայնագիր են ստորագրել օդային հաղորդակցության մասին, որը ուժի մեջ կմտնի Հունաստանի խորհրդարանում վավերացվելուց հետո, հաղորդում է Աթենքի նորությունների գործակալությունը: Հունաստանի տրանսպորտի նախարարության հայտարարության համաձայն, սույն համաձայնագիրը նախատեսում է Աթենքի եւ Երեւանի միջեւ կանոնավոր չվերթեր, որոնք կիրականացնեն երկու երկրների ավիաընկերությունները, համագործակցություն օդային հաղորդակցության անվտանգության բնագավառում եւ օդային տրանսպորտի ազատում մաքսատուրքերից եւ այլ սակագներից:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

Սկիզբը էջ 1

Այնուհետեւ կողմերի միջեւ ծավալվեց բազմակողմանի բնդարձակ ու հետաքրքրական զրույց բնակչությանը ներկայումս հուզող բազմաթիվ հարցադրումների շուրջ, որոնց վերաբերյալ ներկաները ցանկացան լսել Ռամկավար ազատական կուսակցության [illegible] ... ռազմում է եւ դրանց կենսագործման հեռանկարը, եւ ՀՌԱԿ-ի հիմնական անելիքը խորհրդարանում դա է լինելու: «Յուրաքանչյուր քաղաքացի պետք է համոզված լինի, որ ինքը պաշտպանված է պետության կողմից, պետք է անենք ամեն ինչ, որ նրագույնը մեզ համար գոյ[...] է նաեւ առանց Սահմանադրության առկեյը:

Նշելով, որ ՀՅԴ-ի կասեցման կապակցությամբ կուսակցությունը ժամանակին հանդես է եկել դատապարտող հայտարարությամբ, այնուամենայնիվ մեկ անգամ եւս ընդգծեց, որ նախագահի հրամանագի[...]

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ

Կուսակցությունները ազգը միավորողն են, եւ ոչ թե բաժանողը

ՀՌԱԿ ղեկավարության հանդիպումը ուսանողության հետ

...ակցության տեսակետները, այն է՝ բազմակուսակցականություն, ժողովրդավարություն, սահմանադրություն, կրթական բարեփոխումներ, ինչպես նաեւ քաղաքական մի շարք կարեւոր իրադարձությունների մասին՝ ՀՅԴ-ի կասեցում, իշխանական մենաշնորհ եւ այլն: Բազմակուսակցությունը համարելով ժողովրդավարական պետության կայացման կարեւոր առանձնահատկություններից մեկը, այնուամենայնիվ, պրն. Միրզախանյանը Հայաստանում 40-ից ավելի կուսակցությունների գոյությունը համարեց ոչ բնականոն կյանքի արդյունք: Եւ ավելացրեց, որ ներկայումս դրանցից գործում են առավելագույնը 12-ը, եւ համոզված է, որ ժամանակի ընթացքում դրանց թիվը խիստ կնվազի, այսօրվա առաջատարներին [illegible]

[illegible]

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ամերիկյան օգնությունը շարունակվում է՝ 50 հազար տոննա մազութ Հայաստանին

Հունիսի 1-ին ՀՀ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանն ընդունեց Հայաստանի Հանրապետությունում Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Հարրի Գիլմորին եւ զրույց ունեցավ ԱՄՆ-ի կառավարության կողմից ընթացիկ տարում Հայաստանին տրվող մարդասիրական օգնության հարցերի շուրջ: Դեսպանը հայտնեց, որ նախատեսվում է տրամադրել 50 հազար տոննա մազութ եւ հնարավոր է, որ այդ ծավալը մեծացվի: Բացի այդ, կշարունակվի կերոսինի մատակարարումը, ինչպես նաեւ աշխատանքներ են տարվում հացահատիկի սերմացու եւ պարարտանյութ հատկացնելու ուղղությամբ: Զրույցին ներկա էին ՀՀ պետական նախարարներ Ռաֆայել Բագոյանը, Գագիկ Մարտիրոսյանը, պաշտոնական այլ անձինք:

ՀԿԱԾ

Հայրիկյանի դեմ ահաբեկչության գործը ննում է Սոյանդարյանի ոստիկանությունը

Երեւանի Սոյանդարյանի շրջանի դատախազությունն իր նախաձեռնությամբ սկսել է մայիսի 26-ի լույս 27-ի գիշերը Ազգային ինքնորոշում միավորում-Բրիտո Նեավարների նախագահ Պարույր Հայրիկյանի նկատմամբ կատարված ահաբեկչության գործի հետաքննությունը: Դատախազությունը գործը հանձնարարել է շրջանի ոստիկանությանը: Այս մասին Նոյյան տապան գործակալության թղթակցին հաղորդեց Պ. Հայրիկյանը: Նրա վկայությամբ, արդեն սկսվել է վկաների հարցաքննությունը: Պ. Հայրիկյանը հիշեցրեց, որ ահաբեկչության առիթով ինքը դիմել էր Ազգային անվտանգության պետական վարչության պետ Սերժ Սարգսյանին. «բայց առայժմ անհայտ է, թե վերջինս ինչ քայլեր է ձեռնարկել գործի բացահայտման ուղղությամբ, սակայն կարող եմ ավելացնել, որ մայիսի 31-ին իմ տան մոտ կրկին ոստիկանական մեքենա է կանգնած եղել»:

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

Կամրջի նորոգում եւ երթեւեկություն

Երեկ, Կիեւյան կամրջին հարող տարածքում իրարանցում նկատվեց: Տրամվայի վարորդները Լենինգրադյան փողոցի հավաքակայանի մոտ հայտարարեցին, որ երթեւեկությունը կամրջով դադարեցված է: Մեր հարցին, թե որքան ժամանակով կամրջի վերանորոգման աշխատանքների ժամանակ հասարակական տրանսպորտը պե՞տք է շարունակեր երթեւեկել, Երկաթուղային տրանսպորտի վարչության պետ Արամայիս Գալստյանը պատասխանեց, որ միջադեպը կապված էր կամրջի կենտրոնով անվտանգության գոտիների տեղակայման հետ, քանի որ նորոգումը կամրջի աջ եւ ձախ կեսերում կիրականացվի հերթագայությամբ, երթեւեկությունը միակողմանի կլինի: Այդ կապակցությամբ տրամվայի երթեւեկությունը ժամանակ առ ժամանակ կարող է դադարեցվել:

Ա. Գ.

Ուսումնական հաստատությունների ազատված շենքերը՝ ուսուցիչներին

Ուսուցիչների բնակարանային պայմանները բարելավելու նպատակով Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը 1995 թ. մայիսի 30-ի իր թիվ 291 որոշմամբ իրավունք է վերապահել լուսավորության նախարարությանը եւ մարզպետների շրջանային ու քաղաքային խորհուրդների գործադիր կոմիտեներին լուսավորության նախարարության համակարգի պետական ուսումնական հաստատությունների ազատված շենքերն ու տարածությունները վերասարքավորել բնակելիի՝ վերջինիս ներկայացվող պահանջներին համապատասխան: ՀՀ կառավարության թույլտվությամբ՝ դրանք կընդգրկվեն պետական բնակարանային ֆոնդում, այնուհետեւ բնակարանային օրենսդրությամբ սահմանված կարգով կտրամադրվեն հաշվառման մեջ գտնվող ուսուցիչներին:

ՀԿԱԾ

ԵՐԵՎԱՆ

ԱԺՄ-ն բոյկոտում է ժողովատարանի վճիռը

[illegible]

ՊԱՐԻՍ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Հումանիտար օգնությունից մի քայլ առաջ

ԱՄՆ զարգացման միջազգային գործակալության (USAID) «Փրկեցեք երեխաներին» տարածաշրջանային գրասենյակը, որ համակարգում եւ հետեւում է ծրագրի շրջանակներում գործող բոլոր կազմակերպությունների աշխատանքներին, նախաձեռնել է սեմինար, որը կտեւի հունիսի 1-28-ը, Ծաղկաձորի գիտական համալսարանում: Գրասենյակի խնդիրները անվանումից դուրս գալով եւ ծավալվելով, ավելի մեծ հարցեր է ներառում, որն ամեն պարագայում առնչվում է երեխաներին: Սեմինարը փորձում է հումանիտար օգնությունից մեկ քայլ առաջ գնալ եւ զարգացման ծրագրեր առաջ քաշել (դրանք կկոչվեն «Համայնքի զարգացման ծրագրեր»), որը կներկայացվի USAID-ի հաստատմանը: Նախատեսված է, են բազրասենյակներ ունենալ շրջաններում: Կազմված է տեղացի մասնագետների 35-40 հոգանոց խումբ (տնտեսագետներ, գյուղատնտեսներ, բժշկության մասնագետներ եւ այլն), որոնք Միացյալ Նահանգներից եկած մասնագետների հետ տեղերում առաջարկություններ ներկայացնելու, նրանց պահանջները ուսումնասիրելու եւ առաջնահերթությունը ճշտելու համար սեմինարից հետո կմեկնեն ընտրված առաջին մեկ նակետը՝ Եղեգնաձոր:

Հունիսի 1-ի՝ երեխաների միջազգային օրվա կապակցությամբ, «Փրկեցեք երեխաներին» գրասենյակը իր խնամադրությունների հավելին նվերներ մատուցեց Նորքի գիշերօթիկ եւ թերի զարգացած երեխաների հատուկ դպրոցների փոքրիկներին:

Ա. Գ.

■ *ԼՂՀ կառավարության մայիսի 31-ի կարգադրությամբ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում* [illegible]

ԵՐԵՎԱՆ

Ոչ միայն հացի՞վ

[illegible]

...սահմանագծին: Մի բան պարզ է, որ երեկ արդեն շատ մարդիկ կտրոններով նախատեսված իրենց չափաբաժինը չեն վերցրել:

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065,
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ՊԻԼԱՆԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ /562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն /581841
Ոճը եւ ստուգիչները ՊԱՎԵԼ ՊԱԼԱՐԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածք
«Ազգ» թերթի
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN /phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

Ազգ

Տեղական

Սկիզբը էջ 1

Նշված առավելությունների կողքին, մեր կարծիքով, նախագիծն ունի նաև երկու էական թերություն: Դրանք վերաբերում են հանրապետության նախագահի կողմից Ազգային ժողովի առանց որևէ հիմքի և առանց համապատասխան հանձնաժողովի լուծարելուն (55 հոդ. 3-րդ կետ) և տեղական ինքնակառավարումը սահմանափակելուն, այն փաստորեն կենտրոնացված կառավարմամբ փոխարինելուն (գլուխ 7), որոնց մասին Գերագույն խորհրդում առանձնական ծրագրերի ու բյուջեի պաշտպանման կատարմանը, անվստահություն հայտնելու իրեն չարդարացրած կառավարությանը:

Ես անցել եմ ոչ միայն ուսումնամանկավարժական, գիտական, վարչական աշխատանքի, այլ նաև իրավակիրառման, գործնական կյանքի բովով, վերջին հինգ տարիներում մասնակցել եմ Հայաստանում սահմանադրական մի շարք տարբերակների ստեղծմանը, ամենից առավել՝ հանրաքվեի դրված մեկ միասնական Սահմանադրության նախագծի րային կուսակցության, ԱԻՄ-ի, ՄԽՄ-ի և բազմաթիվ այլ կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ: Ինչպես արդեն նշվեց, նախագծի դրույթների որոշ մասը հենց այդ քաղաքական ուժերի կողմից մշակված փոխզիջումային դրույթներ են:

– Պարոն Պետրոսյան, «Գոլոս Արմենիին» հունիսի 1-ի իր համարում տպագրված մի հոդվածում, Սահմանադրության մասին ձեր տեսակետները հակադրում է ՀՀՇ-ի քաղաքականությանը, ինչպես նաև այն

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

Ռաֆիկ Պետրոսյան. Սահմանադրության ընդունումը պատասխանատու քայլ է

«Գոլոս Արմենիի» հոդվածը սադրանք է ՀՌԱԿ-ի եւ իմ դեմ

ծին կարծիք եմ ներկայացրել, որպես սահմանադրական հանձնաժողովի անդամ և ՀՌԱԿ ներկայացուցիչ:

ՀՀ Սահմանադրության նախագիծը, իմ կարծիքով, համապատասխանում է Սահմանադրության միջազգային չափորոշիչին (ստանդարտին): Հիշյալ բնութագրի կապակցությամբ բացառված չէ նաև, որ այն, երբ հանրաքվեով ընդունվի, առաջացում սահմանադրական ճանապարհով (հանրաքվեով) փոփոխություններ կկրի կապված հասարակական զարգացման և Սահմանադրության կիրառման ընթացքում բացահայտված խնդիրների հետ: Չէ՞ որ յուրաքանչյուր ակտի արդյունավետությունն ու աշխույժ կողմերը վերջնականորեն ի հայտ են գալիս նրա կիրառման ժամանակ:

Մենք գտնում ենք, որ Սահմանադրության ընդունումը մեր ժողովրդի համար, մեր պետականության ամրապնդման և երկրի բնականոն զարգացման, օրինականության հաստատման համար կարևոր նշանակություն կունենա: Այն, առանց որևէ չափազանցության, կկայունացնի հասարակական, այդ թվում տնտեսական հարաբերությունները, երկրի ներքին և արտաքին քաղաքականությունը, իշխանավորության կառավարումներ իրականացնելով պետական և տնտեսական կառավարման մեջ, մշակել տնտեսական և համայնքային (իրավաքաղաքական) օրենսդրության ու ամրապնդել դրա սահմանադրականությունը, օրինական հունի մեջ դնել իշխանության համար մրցակցությունը, գործնականում կիրառել բազմակուսակցությունն ու բազմակարծությունը, իրականացնել ժողովրդավարության սկզբունքները: Անհրաժեշտ Սահմանադրության ընդունումը Ազգային ժողովին իրավասություն կտա գործուն ձևով վերահսկելու կառավարության մշակած և իր խորհրդակցությամբ հաստատված սոցիալ-տնտեսական ծրագրերի ու բյուջեի պաշտպանման մշակմանը, և որպես փորձագետ, որպես իրավաբան գիտնական, հայտարարում եմ, որ համաժողովրդական քվեարկության դրված Սահմանադրության նախագիծը բարեփոխված է, նրա դրույթների զգալի մասն ընդունվել են փոխզիջումային ճանապարհով: Իմ կարծիքն է, որ այն օգուտ կբերի մեր ժողովրդին ու պետությանը:

Ինչպես գիտեք, Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցությունը ունեցել է իր առանձին կարծիքը Սահմանադրության նախագծի բովանդակությունների վերաբերյալ, որ իմ որպես իր ներկայացուցչի միջոցով ներկայացրել է ԳԽ-ում և այսօր էլ համոզված է այդ բովանդակությունների վերաձևման անհրաժեշտության մեջ: Սակայն, քանի որ Սահմանադրության նախագիծն արդեն դրված է հանրաքվեի, ապա մենք կանգնած ենք ընտրության առջև. «այո» թե «ոչ» ասել այդ նախագծին: Կուսակցության ղեկավար մարմինը «Ազգում» հանդես եկավ հայտարարությամբ, ըստ որի նա իր վերջնական կարծիքը կհայտնի բոլոր սկզբնական կազմակերպություններում նախագիծը քննարկելուց և դրանց արդյունքները Հանրապետական վարչությունում ամփոփելուց հետո: Այն կընդունվի կոլեգիալ մարմնի՝ ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության կողմից: Համոզված եմ, որ մեր կուսակցությունը խնդրին կմոտենա անհրաժեշտ պատասխանատվությամբ:

– Շատերը սահմանադրության նախագիծն անմիջականորեն կապում են իշխող քաղաքական ուժի հետ, համաձա՞յն եք նրանց այդ տեսակետին:

– Հաճախ Սահմանադրության նախագիծը հռչակվում է որպես ՀՀՇ-ի Սահմանադրություն: Ես կտրականապես մերժում եմ այդ տեսակետը: Նախագծի մշակմանը, ՀՀՇ-ից բացի, մասնակցել են նաև ոչ մի կուսակցության չպատկանող մասնագետներ, ինչպես նաև ՀՌԱԿ-ի, ՀՅԴ-ի, Կոմկուսի, Ազգա- ղեկավար է ձեր կողմից իշխանություններին հակադրվելու ձև, ի՞նչ կասեք այդ մասին:

– «Գոլոս Արմենիի» թերթի հոդվածը ոչ այլ ինչ է, եթե ոչ ՀՌԱԿ-ի և իմ դեմ ուղղված սադրանք: Դրանով փորձ է արված հակադրություն ստեղծել իմ որպես ՀՌԱԿ ՀՎ անդամի և կուսակցության ղեկավարման միջև, «վարպետորեն» օգտագործելով Սահմանադրության նախագծի առթիվ իմ կողմից արված հայտարարությունները: Դիտավորյալ մասնագիտության են տրված նախագծի բարոյականի մասին իմ գնահատությունները: Այդ կերպ ասած, «Գոլոս Արմենիին» նույնպես աշխարհը դրսևորում է միայն սև, կամ սպիտակ առաջնորդվելով «ով մեզ հետ չէ, մեր թշնամին է» նշանաբանով, ինչպես իշխող վարչախումբը: Ինչ վերաբերում է այն հարցին, թե ես որպես իրավաբանական ֆակուլտետի դեկան ցանկություն ունեմ ծառայություն մատուցելու համալսարանի ռեկտոր, ակադեմիկոս Ռադիկ Մարտիրոսյանին, ապա կուզեի պատասխանել դրանը, առաջ հայտարարում եմ, որ իմ նա արժանի է Ազգային ժողովի անդամ դառնալու, անհրաժեշտ չհամարելով նրա մրցակիցներից ոչ մեկին: «Գոլոս Արմենիին» այնտեղ է հասել, որ փորձել է կապ ստեղծել իմ և ՀՌԱԿ-ից վտարված ու արհեստածին կուսակցություն ստեղծած Վիգեն Խաչատրյանի միջև: Սա նույնպես սադրանք է, որովհետև ես անձամբ քննարկել եմ նրան և իր հետևորդներին ՀՌԱԿ-ից վտարելու օգտին: Այնպես որ, ես իմ դիրքորոշումը երբեք չեմ փոխել, ոչ իմ կուսակցության ՀՌԱԿ-ի վարած քաղաքականության և ոչ էլ Սահմանադրության վերաբերյալ հարցերում, միշտ էլ նշելով վերջինիս և առավելությունները, և թերությունները, բայց և Սահմանադրության ընդունման անհրաժեշտությունը մեր ժողովրդի ու պետականության ամրապնդման համար: ■

Մի՞թե չեն հսկվում խանութների ցուցանակները

Քայլում ես փողոցով ու չես կարողանում անտարբեր անցնել խանութների անճաշակ եւ անհասկանալի գրված ցուցանակների կողքով: Երբեմն ցանկանում ես գնումներ կատարել, բայց մայրենի լեզվի բացակայության պատճառով դժվարանում ես պատկերացնել, թե ինչ խանութից ես առեւտուր անելու: Հաճախ էլ հանդիպում ես այնպիսի տգեղ եւ օտար անվանումների, որ խանութ մտնելուց առաջ արդեն հիասթափվում ես: Շատ է ասվել եւ գրվել ցուցանակների սխալների մասին, որոնք լինում են եւ հայերեն, եւ օտար լեզվով գրված բառերի մեջ, սակայն ոչինչ չի փոխվել եւ անօգուտ են եղել այդ դիտողությունները: Մի՞թե չեն հսկվում խանութների ցուցանակները եւ ամենակարեւորը, ինչո՞ւ է հայերենը զիջում օտար լեզվին: Այս հարցով մենք դիմեցինք Երեւանի քաղխորհրդի գործադիր կոմիտեի նախագահի խորհրդական Մասիս Սարգսյանին: Զրույցից պարզվեց, որ ցուցանակները մինչեւ այժմ ընդհանրապես չեն հսկվել, սակայն մայիսի 26-ին արդեն ընդունվել է որոշում՝ կապված գովազդի եւ հրապարակային այլ գրվածքի լեզվի, տեղադրման կարգի մասին: Որոշման մեջ ասված է.

ա) Նշված գրվածքների հայերեն տառադարձը տեղեկության ծավալով չպետք է զիջի այլ լեզվով տարբերակին,

բ). հայերեն լեզվով տառադարձը պետք է ձեւավորվի եւ գրվի այնպես, որ որեւէ ժամանակահատվածում տեսանելի լինի դիտարկման բոլոր կետերից.

գ) այլ լեզվով տառադարձը իր զբաղեցրած մակերեսով (ծավալով) չպետք է գերազանցի հայերեն տառադարձի 2/3-ը,

դ) այլ լեզվով տառադարձը պետք է լինի հայերեն տառադարձից ներքեւ,

ե) այլ լեզվով տարբերակի տառերը չպետք է գերազանցեն հայերեն համապատասխան տառադարձի չափերի 2/3-ը,

զ) այլ լեզվով տառադարձը մյուս հատկանիշներով (գունային լուծում, պայծառություն եւ այլն) չպետք է գերազանցի հայերեն տառադարձին,

է) այլ լեզվով տառադարձը չպետք է լինի հայերենից անկախ միավոր,

ը) հրապարակային գրվածքների տեքստերում պետք է պահպանվի լեզվի անաղարտությունը:

Արգելվում են այլ լեզուներով գրված գովազդները եւ հրապարակային այլ գրվածքները՝ բացի միջազգային պայմանագրերով նախատեսված դեպքերից:

Այսպիսով, որոշումն ընդունված է, մնում միայն կիրառել:

ՆԵԼԼԻ ՕՀԱՆՅԱՆ

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Սամվել Շահինյան. «Մենք դեմ ենք մոնոպոլիզացիային»

Մեր զրուցակիցը «Ազգային ողջամտություն» կուսակցության նախագահ, ՀՀ ԳԽ Էկոլոգիայի եւ բնության պահպանության հարցերով մշտական հանձնաժողովի նախագահ Սամվել Շահինյանն է:

– Խնդրում եմ համառոտ ներկայացնել կուսակցության պլատֆորմի դրույթները:

– Մենք ձգտում ենք կառուցել պետություն այն տեսքով, ինչ տեսքով ձեւավորվել են հայկական համայնքի, ընտանիքի, հայ ժողովրդի ներքին փոխհարաբերությունները: Այսինքն մենք պետությունը տեսնում ենք ոչ թե որպես արհեստականորեն հարմարեցված հագուստ, այլ որպես այնպիսի ձեւավորում, որտեղ մարդն իրեն կզգա ինչպես իր ընտանիքում, որտեղից տնից դուրս գալուց հետո նա չընկնի օտար միջավայր: Դա այնքան էլ դժվար չէ, քանի որ կան բնավորություն, էություն, աշխարհի, բիզնեսի հետ հարաբերությունների ինչ-որ հիմնական կետեր: Այդ կետերը ստեղծում են ազգի բնութագիրը, որով նա ներկայանում է որպես պետական միավոր: Եվ անտեսել այդ կետերը՝ նշանակում է «պետություն» հասկացությունը հակասության մեջ դնել «ժողովուրդ» հասկացության հետ: Ես համոզված եմ, որ, եթե անցնի Սահմանադրության առաջարկվող նախագիծը եւ մենք ունենանք բացարձակ «սուպերպրեզիդենտ» ու նրա ապագա մանկլավիկներին, ապա ժողովրդի ու նրանց միջեւ հակասությունները կարող են այն աստիճանի բեւեռանալ, որ, Աստված մի արասցե, մեկ օրում կարող ենք կորցնել վերջին տարիների բոլոր նվաճումները:

Տնտեսական, հոգեւոր եւ գիտական ոլորտներում մենք պայքարելու ենք մոնոպոլիզմի դեմ: Բոլորին պետք է տրվեն հավասար իրավունքներ: Մոնոպոլիզացիան ցանկացած բնագավառում անընդունելի է, այդ թվում նաեւ քաղաքականության մեջ, որտեղ այժմ ՀՀՇ-ն իրեն իրավունք է վերապահել հսկել բոլոր լծակները, այդ թվում նաեւ «չորրորդ իշխանությունը»: Դա ես սեփական կաշվի վրա եմ զգացել. հրատարակել այսօր «Շրջան» թերթը շատ ավելի դժվար է, քան ղեկավարել մեծ գործարան: Մեր օրերի մենաշնորհատերը՝ ՀՀՇ-ն վերջին հաշվով հրեշ չէ, սակայն իր հրեշային կերպարով այն արդեն խանգարում է ժողովրդին:

– Բայց գուցե ՀՀՇ-ի շարքերում կա՞ն եւ ողջամիտ մարդիկ:

– Գիտեմ, ողջամտությունը ինչ բան է որոշում: Կա ընդհանուր քաղաքական իրավիճակ, որտեղ դու քո ամբողջ ողջամտությամբ հանդերձ ոչինչ չես կարող անել, որովհետեւ հասարակարգը քեզ տանում է իր հետ, եւ դու նրա պտուտակն ես դառնում: Իսկ ՀՀՇ-ն այսօր զանգվածային լրատվության միջոցներով ամեն տեսակի հերյուրանքներ է տարածում իր գաղափարները չկիսողների հանդեպ: Ես էլ եմ թիրախ դարձել: Մոնոպոլ սկզբունքներին դեմ ենք նաեւ արդյունաբերական ոլորտում: Իհարկե, շատ լավ է, երբ ինչ-որ մեկը կարողանում է գործը լավ կազմակերպել ու հարստանալ, եւ շատ վատ է, որ մյուսը չի կարողանում ու աղքատանում է: Բայց այդ աղքատացողին մենք հո չպիտի՞ ոչնչացնենք: Պարզապես հարկերի միջոցով հարաբերությունները պետք է այնպես համակարգել, որ մոնոպոլիստներ չառաջանան: Հայաստանը փոքր երկիր է, եւ ուժերի ցանկացած բեւեռացում բերելու է գերիշխանության: Իսկ ժողովրդավարության հիմնական սկզբունքներից մեկն էլ գերիշխանություն թույլ չտալն է: Նույն իրավիճակում է գիտությունը: Ոչ ոք չի պնդում, թե մեր ակադեմիկոսները արժանի մարդիկ չեն: Սակայն ակնհայտ է, որ նրանց գիտական արդյունավետությունն անհամեմատ բարձր էր մինչեւ ակադեմիկոս դառնալը: Կրկին իր դերն է խաղում մոնոպոլիզացնելու միտումը: Իսկ դրությունը շտկելու շատ ձեւեր կան. ֆունդամենտալ գիտությունը հովանավորվում է պետության եւ հարուստ մասնավորների կողմից, իսկ արդյունաբերական, կիրառական գիտությունն ապրում է այնքանով, որքանով նա շահութաբեր է բիզնեսի համար: Այդ դեպքում մենաշնորհի իրավունքը ձեռք է բերում ամենախելացին, եւ դա չի խանգարում մյուսների մրցակցությանը:

Չափազանց կարեւոր ենք համարում կրթության հարցը: Մեր կարծիքով, [illegible] ուսուցումն անհեթեթություն է, որն ինտելեկտուալ բնաջնջման հիմքեր է դնում: Դե Աշոտ Բլեյանից այլ բան չէր էլ կարելի սպասել: Սակայն Աշոտ Բլեյանը երբեք միայնակ չի գործել եւ չի գործում: Նա մեխանիզմ է, որն աշխատում է ըստ վերեւից իջեցվող հրահանգների:

Ի դեպ, մեր հանձնաժողովի պայքարը մոնոպոլիզմի դեմ սկսվել է դեռ չորս տարի առաջ: Այն ժամանակ մենք դեմ ելանք պետական մենաշնորհին էներգետիկ ոլորտում, որովհետեւ դա կհանգեցներ պետության կողմից սեփականաշնորհման անհեթեթությանը: Մենք պատրաստեցինք համապատասխան օրենքի տարբերակը, որը, սակայն, մերժվեց իշխանությունների, հիմնականում գործադիր մարմինների կողմից: Նրանք հասկացան, որ մենք ուզում ենք մոնոպոլ իրավունքը վերցնել նրանց ձեռքից ու տալ ժողովրդին: Եթե հիշում եք, մինչեւ 1992 թվականը դեռ մեծ ատոմային ներուժ կար: Եվ ես հարց բարձրացրեցի այն մասին, որ ատոմակայանի անհեթեթ գաղափարը կփոխարինվի այլընտրանքային էներգիայի գաղափարով: Այն ժամանակ համապատասխան սարքավորումները, հատկապես ջրային էներգիա արտադրելու համար, համեմատաբար էժան էին, փոքր ՀԷԿ-երի արդյունաբերությունը լավ հիմքերի վրա էր դրված, կարճ ժամանակում մշակվեցին գեներատորների ու փոխանցիչների էկոլոգիապես անվնաս տարբերակներ: Եթե մենք գնայինք այդ ուղղությամբ, ապա այսօր կունենայինք ատոմակայանից ստացվելիք էներգիայի կեսը, իսկ մյուս կեսը կտային արեւային, հողմային եւ այլ այլընտրանքային համակարգերը: ԱէԿ-ը մեր ժողովրդի, մեր պետության ուժի բանը չէ:

– Բայց այնուամենայնիվ...

– Ռուսները պահում են, այո՛: Ռուսական ատոմակայան Հայաստանում, դա՞ էիք ուզում ասել: Եվ անունն էլ՝ Հայկական ԱէԿ: Ծիծաղելի է: Որտեղի՞ց ենք ստանում հարստացված ուրանիում եւ պլուտոնիում: Ովքե՞ր են առաջնակարգ մասնագետները (չէ՞ որ մեր մասնագետներից շատերը թողել գնացել են): Որտեղի՞ց է ֆինանսավորումը: Այդ ամենից հետո խոսել հայկական ատոմակայանի մասին՝ առնվազն ծիծաղելի է: Իսկ թափոնները որտե՞ղ են թաղվելու, հո Արաքս չե՞նք լցնելու: Ամենավատը այն է, որ հարստացման էլ անգամ չի փրկի ոչ մեզ, ոչ էլ հարեւան ժողովուրդներին (որոնք անկախ այն բանից, մեզ բարեկամ են թե թշնամի, մնում են հարեւաններ): Ես այդ հարցերը բազմիցս բարձրացրել եմ, սակայն արձագանք չի եղել: Անցնենք առաջ: Չափազանց կարեւոր ենք համարում աճող սերնդի հիմնահարցը: Այստեղ համագործակցում ենք «Կանաչ հայոց աշխարհ» եւ «Հայկանդուխտ» կազմակերպությունների հետ: Թերսնումը եւ ընդհանրապես ծանր վիճակը պարզապես կանգնեցրել են երեխաների ֆիզիկական աճը: Նորածինները պայմաններ չունեն նորմալ զարգանալու համար: Ես ինքս հայր եմ, ունեմ երկու զավակ՝ 9 եւ 1,5 տարեկան եւ գիտեմ, որքան բարդ է այսօր երեխա մեծացնել: Ապրում ենք Նոր Նորքի IX զանգվածում, 8-րդ հարկում եւ ամեն երեկո Աստծուն փառք եմ տալիս, որ ավագիս հետ մոտակա ծառերում ոչինչ չի պատահել: Տեղ չկա, որ երեխաները խաղան, խմբակ չկա, որ նրանք ժամանց անցկացնեն: Մենք պարզապես մոռացել ենք երեխայի մասին: Մինչդեռ հայը միշտ ֆետիշացրել է երեխային եւ ամեն ինչ արել նրա համար: Մեր կուսակցությունը ձգտում է կառուցել այնպիսի պետություն, որը հարիր է ազգային մտածողությանը, բնավորությանը եւ փոխհարաբերություններին: Եվ եթե որեւէ մեկը դեմ է դրան, նրան պետք է ընդդիմություն անվանել, այլ ոչ թե մեզ: Մեր ծրագրում չկա ոչ մի կետ, որը հակասի մեր ազգին: Խնդրեմ, եկեք բանավիճենք քաղաքական լեզվով, այլ ոչ թե ցածր մակարդակի մեղադրանքների ձեւով: Այդ տղաները մոռացել են, որ վաղուց սրճարաններում չեն նստած, այլ բարձր ամբիոններ են զբաղեցնում:

– Ինչպիսի՞ ակնկալիքներ ունեք Ազգային ժողովի ընտրություններից:

– Ամեն ինչ կախված է ընտրությունների արդար լինելուց: Իսկ ես խիստ կասկածում եմ, որ այդպես կլինի: Արդեն սկսվել են օրենքին հակասող արարքներ, ներգրավվում է բանակը եւ ընդհանրապես ուժային կառույցները: Եւ օրինականության հույս քիչ կա, բայց եթե ամեն ինչ ընթանա օրենքի շրջանակներում, ապա, կարծում եմ, մեր վիճակը վատ չի լինի: Սակայն եկեք մարգարեությամբ չզբաղվենք:

Հարցազրույցը վարեց
ԱՇՈՏ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆԸ
«Interfax»-ի բյուրոյից

digitised by A.R.A.R.@

ԱՁԳ

ցեղասպանություն

«Ձեր Դասը դեռևս բարոյական պայքար է»

Վերջին ամիսներին մեր բերում գրվել է Իսրայելի դպրոցներում հայոց ցեղասպանության դասավանդման ծրագրի մասին: Այս առնչությամբ ստորև բարգմանաբար սույն կրճատումներով ներկայացնում ենք ՀՕԸՄ Ֆրանսիայի տեղեկագրի գլխավոր խմբագիր Վարուժան Սարգիսյանի հարցազրույցը իսրայելցի պատմաբան դոկտոր Յաիր Օրոնի հետ:

– Դոկտոր Յաիր Օրոն, բավական ժամանակ է, ինչ դուք պայքարում եք ձեր երկրի միջնակարգ հաստատություններում հայերի ցեղասպանության պատմության դասավանդում մտցնելու համար: Ինչպե՞ս ընդունեցիք ապրիլի 24-ին Իսրայելի հայ համայնքին ինտեգրացման նախարար Յաիր Ցաբանի տված այն խոստումը, որ եկող ուսումնական տարվանից հայերի ցեղասպանությունը կմտնի պատմության ծրագրի մեջ:

– Ես հայկական խնդրի վրա աշխատում եմ վեց տարի: Սկսեցի այն ուսումնասիրել 1989 թ., երբ Իսրայելի և այլ երկրների թերթերում կարդացի, որ Իսրայելը միջամտել է ԱՄՆ-ում ապրիլի 24-ը հիշատակի օր հայերի ջանքերը խափանելու նպատակով: Իսրայելի թերթերը գրում էին, որ Թուրքիայի իշխանները և հավանաբար նաև ԱՄՆ-ում Իսրայելի դեսպանությունը միջամտել են, որպեսզի ամերիկացի սենատորներին համոզեն չհաստատել ապրիլի 24-ի հիշատակմանը նվիրված բանաձևը:

Իմ կողմից ես ազդում էի հասկանալ այդ արարքի դրդապատճառները: Ուստի սկսեցի հետաքրքրվել այդ թեմայով և մի քանի ամիս անց տեղի ունեցավ հայերի ցեղասպանության առնչվող մեկ այլ իրադարձություն. վերջին պահին առանց որևէ բացատրության Իսրայելի հեռուստատեսության ծրագրից հանվեց հայոց ցեղասպանության վերաբերող մի վավերագրի հեռարձակումը, որ կոչվում էր «Ճանապարհորդություն դեպի Արարատ»: Ես հասկացա, որ արգելափակումը ճնշում է գործադրել, որպեսզի ֆիլմը հանվի ծրագրից: Ես դիմեցի այն ժամանակ պաշտպանավոր Յաիր Ցաբանին, որը 1990 թ. Կնեսեթում տարբեր հատվածներ ներկայացնող բազմաթիվ պատգամավորների ստորագրած հանրագիր ընթացման մեջ դրեց, որպեսզի ֆիլմը ցուցադրվի: Ի վերջո որոշվեց այն ցուցադրել, բայց մինչև օրս դա չի արվել, չնայած անցյալ տարի և այս տարի իմ կրկնած խնդրանքներին:

Սկզբում ժամանակ պահանջվեց հասկանալու, թե ինչու Իսրայելի դիրքորոշումն այդպես էր գործում: Աստիճանաբար ես նկատեցի, որ հարցն ավելի բարդ ու նուրբ է, քան կարող է թվալ. առկա են քաղաքական կողմը, հարաբերությունները Թուրքիայի հետ և այլն: Ես սկսեցի ուսումնասիրել հրեաների և սիոնիստական շարժումների դիրքորոշումը հայոց ցեղասպանության նկատմամբ, դրա իրականացման ժամանակաշրջանում: Եվ սա է իմ վերջին հետազոտությունների խրախուսման առարկան:

Այս տարվա մայիսի 5-ին լույս տեսավ իմ «Անտարբերության սովորականությունը» գիրքը, որի մասին նույն օրը մեծ հոդված հրապարակվեց «Հառեց» թերթում: 400 էջանոց այդ գրքում, որը ցանկալի կլինի թարգմանված տեսնել անգլերեն, ֆրանսերեն, հայերեն և այլ լեզուներով, ես արծարծում եմ շատ հետաքրքիր թեմաներ, օրինակ, Բեռնար Լազարի և Թեոդոր Հերցլի ճանապարհները Օսմանյան կայսրության ղեկավարների, մասնավորապես սուլթան Աբդուլ Համիդի հանդեպ սիոնիստական շարժման դիրքորոշումը: Գիրքս խոսում է նաև 1896 թ. ջարդերի ժամանակ Օսմանյան կայսրության նկատմամբ բռնելիք դիրքի առնչվող Լազարի և Հերցլի տարաձայնությունների մասին:

Հերցլը մտածում էր, որ այդ ժամանակաշրջանում հայերի ողբերգությունը ինքը կարող է «օգտագործել» սիոնիստական դատը առաջ մղելու համար: Մեծ բարոյականության Լազարը (նա առաջինը պաշտպանեց Դրեյֆուսի գործը) մերժեց այդ տեսակետը և պաշտպանեց դարավերջի ջարդերի ժամանակ Աբդուլ Համիդի հանդեպ Հերցլի դիրքորոշումը: Նա նույնիսկ հոդված հրապարակեց Pro Armenia հանդեսում: Իմ գրքի գլուխներից մեկը նվիրված է Ադանայի 1909 թ. ջարդերի ժամանակ հրեաների ցույց տված օգնությանը: Որոշ գլուխներ վերաբերում են հայերի ցեղասպանության ընթացքում Պաղեստինի հրեական համայնքի դիրքորոշմանը: «Նիլի» ընդհատակյա խումբը, որն առաջին աշխարհամարտի ժամանակ տեղեկություններ էր անում անգլիացիներին, Բրիտանիայի ռազմական և արտաքին գործոց նախարարություններին զեկուցագրեր ուղարկեց, որոնք մինչև օրս չեն հրապարակվել և որոնց մասին գրում եմ իմ գրքում: Միաժամանակ Փարիզում Նոբար փաշայի արխիվներում ուսումնասիրել եմ հրեաների, հայերի և արաբների կապերը: Բրիտանացի դիվանագետ Մարկ Սայքսը ծրագրել էր ստեղծել հրեաների, հայերի և արաբների դաշինք: Հետաքրքրության արժանի է նաև Նոբար փաշայի և Լոնդոնի սիոնիստ առաջնորդներ Հայիմ Վայցմանի և Նահում Սոկոլովի նամակագրությունը:

Ես վերլուծում եմ նաև, թե ինչպես է հրեական գրականությունը վերաբերվել հայերի ցեղասպանությանը: Այս առումով կնշեմ Ֆրանց Վերֆելի «Մուսա լեռան 40 օրը» գրքի ազդեցությունը Պաղեստինի երիտասարդության և մանավանդ Ողջակիզման տարիների լեհական գետտոների հրեա երիտասարդության վրա: Հրեաների դիմադրության շարժման համար այդ գիրքը մեծ նշանակություն ունեցավ:

Պարզելով, որ մեր պատմության դասագրքերում բնավ չի խոսվում հայոց ցեղասպանության մասին, 2,5 տարի առաջ կրթության նախարարությանն առաջարկեցի հետազոտել թեման: Սկզբում արձագանքը շատ նպաստավոր եղավ: Ինձ խնդրեցին ձեռնարկ պատրաստել, ինչը արեցի փաստագրերով, ժամանակացույցի, ականատեսների վկայությունների բազմազանությամբ և այլն: Ի վերջո այդ ծրագիրը մերժվեց կրթության նախարարության կողմից այն պաշտոնական պատճառաբանությամբ, թե դա ծանրաբեռնված է արդեն առանց այդ էլ ծանրաբեռնված ծրագրերը: Ինձ հայտնեցին հայերի հանդեպ կողմնապահության մեջ: Նախարարության պաշտոնյա խորհրդականներից հանձնաժողովի անդամներ ինձ ասացին, թե անհնար է դատողություն անել հայերի ցեղասպանության շուրջ, քանզի դեռ բոլոր արխիվները չեն բացվել: Ցավոք, նրանց փաստարկները համահունչ էին Թուրքիայի պաշտոնական տեսակետի հետ:

Թեև ծրագիրը մերժվեց, Թել Ավիվի իմ քոլեջում, որն Իսրայելում ամենամեծերից մեկն է, հայերի ցեղասպանության թեման դասավանդվում է ուսանողների մի մասին: Այս տարվանից այն ներառված է ուսումնական ծրագրերի մեջ, սակայն իսրայելցիների մեծամասնությանն անծանոթ է հայոց ցեղասպանության պատմությունը:

– Ձեր կարծիքով կառավարության այդ խոստումը կարելի՞ է արդյոք համարել Իսրայելի իշխանությունների կողմից հայոց ցեղասպանության պաշտոնական ճանաչման առաջին քայլ, թե՞ Թել Ավիվի և Անկարայի ռազմավարական դաշինքը ճանաչման դեմ փակում է դուռը և դա կլինի ավելի չափավոր և՞ նույնիսկ խորհրդանշական ընդգրկում:

– Հուսով եմ, որ Իսրայելի կառավարությունը պաշտոնապես կճանաչի հայոց ցեղասպանությունը: Ուզում եմ հիշեցնել, որ անցյալ տարի ապրիլի 22-ին հեռուստատեսությամբ ցուցադրվեց հաղորդում հայերի ցեղասպանության մասին, որի ընթացքում արծարծվեց իմ ծրագրի հարցը: Ավելի ուշ ցեղասպանության հարցը բարձրացվեց Կնեսեթում, որտեղ փոխարտգործնախարար Յոսի Բեյլինն անդրադարձավ դրա ճանաչմանը:

Ինչ վերաբերում է բարձրաստիճան պաշտոնյա Յիցհակ Ռաբինի ռեալիստական տեսակետներին, կարծում եմ, դրանք այնքան էլ տարածված չեն Իսրայելում: Գոյություն ունի նախևառաջ անտեղյակություն: Հուսով եմ, որ իմ գիրքը կփոխի իրավիճակը, քանզի մինչև օրս երբեք ոչինչ չէր գրվել հայերի ցեղասպանության վերաբերյալ:

Կարևոր է նաև, որ այս տարի երուսաղեմում ապրիլի 24-ի հիշատակի օրվան Յաիր Ցաբանի մասնակցությունը համաժամանակ և շատ կարևոր քայլ էր խորհրդանշական իմաստով: Հուսով եմ, որ ապրիլի 24-ի արարողություններին Իսրայելի կառավարության ներկայացուցչի այդ առաջին մասնակցությունը ի վերջո ավանդույթ կդառնա:

– Հայաստանի կառավարական շրջանակներում վերջերս ասում են, թե Սփյուռքը կարող էր առավել մեծ դեր խաղալ վերջին տասնամյակներին ազգային իրավունքների պաշտպանության բնագավառում: Հայերի կողմից ցեղասպանության խնդրի ընկալման առնչությամբ կարելի՞ է արդյոք ասել, թե նրանց աշխարհընկալումը չի համապատասխանում իրականությանը:

– Համոզված եմ, որ ես չեմ կարող միջամտել Հայաստանի և Սփյուռքի բանավեճերին: Վերջերս ես Հայաստանում էի միջազգային կոնֆերանսին մասնակցելու համար: Նկատեցի, որ մենք ունենք ընդհանուր բաներ, որոնցից են հայրենիք-սփյուռք հարաբերությունները: Զգացի, որ լարվածություն գոյություն ունի անկախ Հայաստանի և Սփյուռքի միջև: Մենք էլ ունեցել ենք նման խնդիրներ և մինչև օրս էլ ունենք, թեև ավելի փոքր չափերով:

Կարևոր է հասկանալ աշխարհը: Ինչպես որ Իսրայելի և աշխարհի հրեաների երկխոսությունը դրվում է մեր գոյության հիմքերին, այնպես էլ անկախ Հայաստանը պետք է կարողանա երկխոսության այլընտրանք գտնել սփյուռքահայության հետ: Հայրենիք-Սփյուռք երկվությունը գոյություն կունենա ինչպես ձեզ, այնպես էլ մեզ համար, ուստի հարկավոր է ընդունել դիմացինի տարբերությունները և նույնիսկ տարաձայնությունները, քանզի դրանք օրինական են:

Ցեղասպանության ճանաչմանն ուղղված պայքարը հավանաբար ուշ է սկսվել, բայց դա օբյեկտիվ իրավիճակն էր այն ժողովրդի, որը զոհաբերվել էր և ստիպված եղել բոլոր ջանքերը գործադրել հանուն գոյատևման: Մինչդեռ մենք բախտավորություն ունեցանք անկախ պետություն հիմնելու Ողջակիզումից շատ չանցած և դա դյուրացրեց մեր գործը: Դա մեզ թույլ տվեց հենց սկզբից նշանակալի ջանքեր գործադրել Ողջակիզման պատմական հետազոտությունների համար, ինչը դժբախտաբար չեք կարողացել անել տարիներ առաջ: Կարծում եմ, որ հայոց ցեղասպանության առնչվող ներկայիս հետազոտությունները շատ կարևոր են, քանզի դրանք վճռական դեր են խաղում ժխտման դեմ մղվող պայքարում:

– Հայերից ոմանք այսպես հույս չունեն, թե մեծ տերությունները հանուն բարոյական արժեքների կճանաչեն Հայ Դատը ողբերգությունից 80 տարի անց: Ուրիշներն էլ, ընդհակառակը, պնդում են, թե չպետք է ոչինչ ակնկալել այդ պետություններից, որոնք Թուրքիայի հետ սերտորեն կապված են տնտեսական շահերով: Օրինակ, հայտնի է, որ Ֆրանսիան Թուրքիայում առաջին օտար ներդրողն է և գրավել է ստ-կայի 15,75 տոկոսը:

– Իրատեսական քաղաքականության տեսանկյունից իրավիճակը շատ պարզ է: Թուրքիան ուժեղ պետություն է, իսկ Հայաստանն այժմ թույլ պետություն է: Այս տեսանկյունից ձեր Դասը բարոյական պայքար է, հաջողության հնարավորությունը կապված է հարցի բարոյական կողմերի հետ: Սկզբում իմ ծրագրի առնչությամբ ես ականատես եղա Իսրայելի հայ համայնքի վարանումներին: Ես կարող եմ դա հասկանալ և նրանց չեմ մեղադրում: Դա փոքր համայնք է, առավելապես կենտրոնացած է Երուսաղեմում և շրջապատված է պաղեստինցիներով: Դա նաև բարդացնում է իրավիճակը: Չնայած դրան, համայնքը բավականաչափ հստակ և մարտական դիրք բռնեց: Հայոց ցեղասպանության ճանաչման առիթը չէր կարելի ձեռքից բաց թողնել: Այս հարցում հայերը պետք է շատ վճռական լինեն: Սակայն, պայքարի հեռանկարները հստակ չեն: Ես հասկանում եմ նրանց ծանր իրավիճակը, նրանք զոհեր են, և ուրիշները չեն ուզում ճանաչել ոչ նրանց զոհի կարգավիճակը, ոչ էլ պատմությունը: Դա կարող է հուսահատեցնել: Ինչպիսի՞ ներքին ուժեր կարելի է գտնել այս հիմնավոր դատի համար պայքարելու նպատակով: Դեռ այլ ընտրություն չունեմ, բացի այն բանից, որ պայքարեմ ցեղասպանությունը միջազգային հանրությանը հայտնի դարձնելու և համաշխարհային գիտակցության մեջ մտցնելու համար: Եվ իմ կարծիքով, քայլ առ քայլ պետք է առաջ գնալ այդ ուղղությամբ:

– Իսրայելի հասարակության մեջ բնակչության միաձայնության հետևում առկա են որոշ տարաձայնություններ, նույնիսկ հրեական Ցեղասպանության ներկայացման հարցում: Նշենք պրոֆեսոր Եհուդա Էլկանային, որը թեև Օսվենցիմի նախկին կալանավոր է, բայց անցյալ տարի ապրիլի 8-ին «Մաարիվ» թերթին տված հարցազրույցում մասնավորապես ասում է. «Ես չեմ ուզում, որ հրեաները խոր հետք կրեն իրենց պատմության հուշերի: Ավելի լավ կլինի, եթե հրեաները ու իսրայելցիները խոսեին ընդհանուր վերլուծությամբ երազներով և ոչ թե հազարամյակների սարսափելի հիշողություններով»: Գուցե այդ վտանգը առկա է նաև հայերի համար: Ի՞նչ կարծիքի եք այն հայերի մասին, որոնք պնդում են, թե հայերի հիշողությունը «փակված է» ցեղասպանության ողբերգությամբ և թե «հայերի համար» ցեղասպանության հիշողությունը պահպանելուց ավելի կարևոր բան չկա»:

– Ընդունում եմ, որ Ողջակիզումը կենտրոնական դեր է խաղում մեր ինքնության մեջ: Այդուհանդերձ, անկասկած է, մեր ինքնությունը կառուցել Ողջակիզման վրա: Այդ պատճառով է, որ այն չափից ավելի է հիմնված լինում դրա վրա: Քանզի երբեմն մտածում եմ, թե մեր սեփական ինքնությունը պետք է որոնել Ողջակիզման մեջ: Իմ կարծիքով, դա սխալ է:

– Այդ առնչությամբ դուք մտածում եք նախևառաջ Իսրայելի՞ հրեաների, թե՞ Սփյուռքի հրեաների մասին:

– Թեև ես ընդունում եմ, որ Ողջակիզումը կարևոր տեղ է գրավում մեր ինքնության մեջ, այդուհանդերձ գիտեմ, որ Իսրայելում և Սփյուռքում մենք երբեմն ձգտում ենք մեր ինքնությունը հիմնել բացառապես ողբերգության վրա: Գիտեմ, որ այդ տեսակետն առկա է Ֆրանսիայում, ինչպես նաև ԱՄՆ-ի և Իսրայելի որոշ շրջանակներում: Իսրայելում ես այն ճնշում եմ իմ կրթական ու գիտական աշխատանքում: Ցեղասպանությունից բացի, մենք սեփական ինքնության այլ կառուցողական տարրեր ունենք մեր անցյալում, ավանդույթներում, ազգային կյանքում: Մենք Ողջակիզումից առել ենք սիոնիստական հետևություններ, պակաս չափով առել հրեական և էլ ավելի պակաս չափով համամարդկային դասեր: Մենք պետք է գտնենք առավել արդարացի հավասարակշռություն: Ինչ վերաբերում է պրոֆեսոր Էլկանային, նա պնդում է, թե Իսրայելում կա երկու ժողովուրդ. մեկը Ողջակիզման մասին խոսելիս ասում է «հրեաների համար սա երբեք չպետք է կրկնվի», իսկ մյուսն ասում է. «աշխարհում սա երբեք չպետք է կրկնվի»: Իմ կարծիքով, մենք պետք է ընտրենք երկրորդը, հայերը նույնպես:

– Հայերի շրջանում դուք արժանացե՞լ եք արդյոք ինքնությունը ցեղասպանության վրա հիմնելու նույն միտումը:

– Ես գիտեմ, որ երևույթը գոյություն ունի: Ցեղասպանությունը և Ողջակիզումը մեր ժողովուրդների պատմության կարևոր մասնիկներն են, թեև նախ և առաջ բացասական են: Իմ կարծիքով, անհարկի է ինքնությունը հիմնել բացասական երևույթների վրա: Միաժամանակ հայտնի է, որ թուրքերը փորձել և փորձում են ոչնչացնել ձեր մշակութային ժառանգությունը: Դա պետք է դատապարտել, դրա դեմ պետք է պայքարել:

– Ներկայումս Հայաստանում և Սփյուռքում առկա են տարակարծություններ հայոց ցեղասպանության դասավանդման հարցում: Հայաստանի կրթության նախարար Աշոտ Բլեյանը դեմ է արտահայտվում դպրոցական դասագրքերում ցեղասպանության դասավանդմանը, պատճառաբանելով, թե դա կարող է խեղել երեխաների գիտակցությունը:

– Երբ ես Հայաստանում էի, հասկացա, որ խոսքը շատ ցավոտ խնդրի մասին է: Ցեղասպանությունը և Ողջակիզումը պետք է դասավանդվեն ոչ միայն ուսանողներին, այլև երեխաներին: Իհարկե, պետք է ուսուցողական և մանկավարժական միջոցներ գտնել դա խելամիտ ձևով անելու համար: Բայց կարևոր է դա անել մանկական տարիքից, թեև արժևորելով փորձի «դրական» կողմերը, ցույց տալով, թե ինչպես են մարդիկ կարողացել հաղթահարել ողբերգությունը: Ընկալումները կփոխվեն ավելի ուշ: Երբ Հայաստանում խնդիրը ծնունդ է առել, դասավանդման գիտական պատճառով, դա ցանկալի է, քանզի կրթության բնագավառը պետք է զերծ մնա քաղաքական հակասություններից: Կարծում եմ, Իսրայելում մենք բավական մեծ աշխատանքից հետո բավական հաջողել ենք Ողջակիզման դասավանդման բնագավառում, որ կիրառվում է մանկապարտեզից և տարրական դպրոցից, որտեղ կարողանում ենք տեսակետներ մեղմ ձևով հասկանալի դարձնել: ■

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Միջազգային

Եվրոպայի կառույցը վճռական փուլ է անցել. 1993 թ. Միասնական շուկայի բացում, Եվրամիության դաշնագրի վավերացում եւ Եվրախորհրդարանի 1994 թ. հունիսյան ընտրություններ: Հանրությունն ի հայտ է բերում տեղեկատվության անհրաժեշտ պահանջմունքներ:

Հետաքրքրություն ներկայացնող այդ շարժումներին արձագանքելով, Եվրամիության ճանաչման անհրաժեշտ հիմքն է եւ տալիս է Եվրոպայի հաստության հնարավորին չափ ամբողջական պատկերը:

Այդ օրինակելի կառույցն առաջին փորձն է: Ֆրանսիացիների փորձի շնորհիվ շատ համանման նախաձեռնություններ կիրականացվեն Եվրամիության անդամ մյուս երկրներում:

1994 թ. մարտի 18-ին «Եվրոպայի աղբյուրներ» բացատրություններ տալ, խրախուսել քաղաքացու շահագրգռությունը ու հետաքրքրասիրությունը, ծանոթացնել գանձերը հարցերը, օգնել լուծել նրա հարցերին: Տեղեկատվական բազմաթիվ միջոցների շրջափական կոմպլեքսների, ընթերցասրահի, հեռուստացույցի, տեսամագնիտոֆոնի, փոքր ցուցահանդեսների, գրքույկների շնորհիվ «Եվրոպայի աղբյուրներ» ուզում է Եվրա

ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Եվրոպայի աղբյուրներ». Եվրոպական 21-րդ դարի ներքական ավետաբերը Փարիզում

Ֆրանսիայի կառավարությունը եւ Եվրահանձնաժողովը Փարիզում հիմնեցին Եվրոպայի տեղեկատվության մեծ կենտրոն, որպեսզի բոլոր ֆրանսիացիներին հնարավորություն տան ավելի լավ ճանաչելու իրենց եվրոպական միջավայրը:

Անդամ պետության կառավարության եւ Եվրահանձնաժողովի համագործակցության արդյունք այդ կազմակերպությունն ստեղծվել 1992 թ. փետրվարի 1-ին ստորագրված համագործակցության համաձայնագրով: Այն գործում է եվրոպական գործերի պատվիրակ նախարարի եւ հրապարակայնության, հաղորդակցության ու տեղեկատվության գծով անդամ երկրների հետ կապերի կոմիսարի կրկնակի պատասխանատվության ներքո:

Եվրոպայի տեղեկատվության կենտրոնի Տնտեսական շահագրգռության խմբավորումը նպատակ ունի միավորել հանրային, մեծածախ[?] եւ մասնավոր գործընկերներին, որոնք շահագրգռված են եվրոպական տեղեկատվության զարգացմամբ: Դրա ստեղծման պատասխանատու Էլիզաբեթ Մոլարը նշանակվել է դրա կառավարիչ:

Հանրության առջեւ «Եվրոպայի աղբյուրներ» անունով բացված կենտրոնը գործում է Փարիզի Դեֆանս շրջանի Մեծ Կամարի հիմնախարսխի 4300 քմ տարածքի վրա: Եվրոպային առնչվող տեղեկատվության հավաքման, ներկայացման ու տարածման միջոց հանդիսացող կենտրոնը ընդգրկված է Եվրահամայնքի զրուցավարների ցանցում, տեղեկատվական փաստագրերը արդիականության արագ վերլուծության առաջարկելով ի Լյուքսեմբուրգում եւ Արդյունավետության արահում:

Ֆրանսիայի ամբողջ տարածքում առկա իր ցանցերի միջոցով կենտրոնը տեղեկատվական նոր տեխնոլոգիաների միջոցով կիրառմամբ փորձում է ակտիվացնել կառույցների համատեղ աշխատանքը:

Երկրային եւ տեղական կառավարչների համար հանդիպումների ու սեմինարների կազմակերպման միջոցով նա մասնակցում է արդիական եվրոպական տեղեկատվության տարածման համար:

Վերջապես, կենտրոնը ցուցադրական գործերի կազմակերպման միջոցով նպաստում է Եվրոպայում մշակութային կյանքի զարգացմանը եւ երիտասարդների համար դրա մատչելիությանը, նրանց հաստատելով հայտնագործությունների եւ կրթական խաղերի մի հավաքածուին:

Հանրության բոլոր խավերի առջեւ լայնորեն բացված Մեծ Կամարի հիմնախարսխը «Եվրոպայի աղբյուրների» բազմաբնույթ գործունեության ասպարեզն է, որը

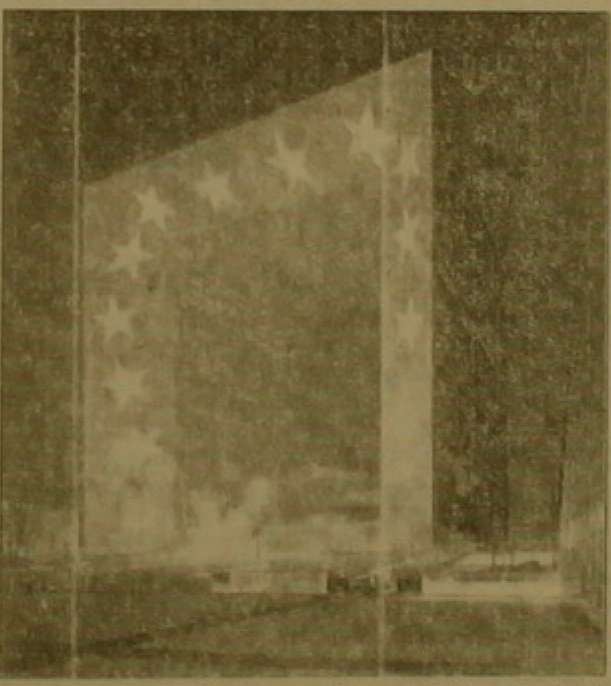

աղբյուրների» բացումը կատարեցին Եվրոպական գործերի պատվիրակ նախարար Ալեն Լամասուրը եւ Եվրահանձնաժողովի անդամ Ժոաո դե Դեուս դե Պինեյրոն, որը մասնավորապես հրապարակայնության, հաղորդակցության եւ տեղեկատվության գծով անդամ երկրների հետ կապերի պատասխանատուն է:

Դրացառանը բաց է բոլոր այն անձանց առջեւ (ուսանողներ, դասատուներ, ձեռնարկատերեր, անհատներ...), որոնք ուզում են ուսումնասիրել Եվրամիության ինստիտուցիոնալ քաղաքականությունը, նախաձեռնությունները եւ ծրագրերը:

Կենտրոնի, ծանոթ սրահներով մեզ ուղեկցում է հմայիչ տիկ. Վիկտորիա Մանը «Եվրոպայի աղբյուրների» հաղորդակցությունների պատասխանատուն: Իմանալով, որ նյութը պատրաստվում է հայկական թերթի համար, տիկ. Մանը ուրախանում է եւ հայտնում, թե ինքն անդամ է Ֆրանսիայի կանանց մասնագիտական միության, որի նախագահը ծագումով հայ ֆրանսուհի է՝ տիկ. Էվելին Սերգենյանը: Իմիջիայլոց, հետագայում տիկ. Սերգենյանը կապվեց մեզ հետ, ցանկություն հայտնելով համագործակցել Հայաստանի կանանց կազմակերպությունների հետ:

Սակայն վերադառնանք «Եվրոպայի աղբյուրներ»: Վավերագրերը մատչելի ձեւով դասակարգված են ըստ թեմաների: Ամեն հարյուր թղթապանակ է կազմված համայնքին հետաքրքրող բոլոր թեմաների վերաբերյալ: Դրանք ընդգրկում են իրավական հիմնարար փաստաթղթեր, մեկնաբանություններ, գործնական եւ ընթացիկ տեղեկատվություն, վիճակագրություն: Նաեւ գրանցված եւ այցելուների տրամադրության տակ են դրված Եվրամիության վերաբերող տեսաժապավեններ ու դիապոզիտիվներ: Արդիականության առումով Եվրոպայի ասպեկտները ցուցադրվում է իր բոլոր դրսեւորումներով: Սրահի նպատակն է

միությունը ընթռնելի, մատչելի, հոգեհարազատ դարձնել ամեն տեսանկյունից (հաստատություններ, ընթացիկ եւ գործնական հարցեր...): Այնտեղ առանձնապես լավ է ներկայացվում Եվրախորհրդարան նախագահող երկիրը:

Բազմաբեկ, ծանոթ մեծար, հնարքով Փարիզում «Դրանդ Արշ» Մեծ Կամարը, որ տեղափոխված է «Եվրոպայի աղբյուրները», 21-րդ դարն է ավետում: Տիկ. Մանը ժպտալով դժգոհում է, թե այնքան էլ լավ չես զգում ամբողջ օրը մնալով բետոնի ու ապակու, բեկոգեւ խիստ համաչափ կառույցների մեջ: Այնուամենայնիվ ամենուր ամեն ինչ խիստ հաշվարկված եւ մատչելի է դարձված:

«Եվրոպայի աղբյուրները» Եվրոպան մատչելի է դարձնում երեխաներին, նրանց առաջարկելով մասնակցել հատկապես 7-11 տարեկանների համար մշակված ու կազմակերպված միջոցառմանը: Դրա ընթացքում երեխան խաղալով գույներով մի վայրում զննելու, լսողության, խաղի ու ճանաչման միջոցով «հայտնագործում է» տասներկու երկրներ եւ դրանց ընդհանուր նպատակը

Վիկտորիա Ման

ճամբր Եվրամիությունը: Մոտեցումը խաղային է եւ ակտիվ, նպատակ կամրապնդել լինելով հայտնագործման եւ կազմակերպչի հետ ճանաչման ծավալմանը:

«Եվրոպայի աղբյուրները» նպատակ ունի լինելու Եվրոպայի ցուցափեղկը: Այցելուն կարող է այնտեղ հայտնաբերել Եվրամիության երկրների մեծ բազմազանությունը եւ դրանց համատեղ ձեռքբերումները: Եվրախորհրդարան նախագահող երկրների արվեստագիտական ու մշակութային կյանքը ժամանակակից դիտարժան միջավայրում ներկայացնող ծրագրերը նպաստում է ազգային հարստությունների բացահայտմանը եւ ցույց տալիս Եվրամիության հաջողությունները:

ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

«Հայաստանը ավելի շատ ուշադրություն է ակնկալում»

Վերջին ժամանակներս Թուրքիայում Հայաստանի հետ քաղաքական հարաբերությունների հաստատման անհրաժեշտության մասին տեսակետներ են հնչում: Թուրքական մամուլում հաճախակի հանդիպում են հոդվածներ, որոնք ամենայն հավանականությամբ, Թուրքիայի իշխանությունների ու հանրության դրան նախապատրաստելու նպատակ են հետապնդում: Այս առումով ուշագրավ է «Ջումհուրիեթ» թերթում տպագրված «Հայաստանը ավելի շատ ուշադրություն է ակնկալում» հոդվածը: Հոդվածագիրն է թերթի սեփական թղթակից Դերյա Ջինիշը, երեկ նախորդ կին լրագրող, որը մայիսին երկօրյա ու խոստանալի գործուղմամբ գտնվում էր Երեւանում: Ստորեւ թարգմանաբար ներկայացնում ենք հոդվածը եւ մեկնաբանությունները բաժնում ընթերցողին:

Հայաստանի կառավարությունը, մի կողմ թողնելով քաղաքական բոլոր տարաձայնությունները, ձգտում է որքան առաջ Թուրքիայի հետ սկսել տնտեսական համագործակցությունը: Երեւանում կայացած մեր երկօրյա հանդիպումները ցույց տվեցին հետեւյալը. յուրաքանչյուրը գտնում է, որ Թուրքիան Հայաստանի հետ պետք է դառնա կարեւոր եւ առաջնային գործընկեր: Պաշտոնատարներն անդրադառնալով Թուրքիա-Հայաստան օդային կամուրջի բացման փաստին, նշում էին դրա կարեւորությունը, բայց եւ այնպես, անբավարար էին համարում: Նրանք պնդում են այն տեսակետը, ըստ որի հարկավոր է բացել սահմանային կետերը եւ ցամաքային ճանապարհով առեւտուր սկսել: Իսկ ինչ վերաբերում է սահմանային դարպասներից Թուրքիայի տարածք ահաբեկիչների թափանցելու հնարավորությանը, ապա նրանք դա չեն ընդունում եւ ասում են, որ իրենք այդ դարպասների անվտանգությունը երաշխավորում են:

Դրական տեղաշարժեր Ղարաբաղում

Բայց, ինչպես երեւում է, օդային միջանցքի բացումից հետո էլ, առայժմ հայկական կողմից որեւէ լուրջ քայլ չի տարվում: Բայց եւ այնպես, Ղարաբաղի խնդրի առնչությամբ որոշ դրական տեղաշարժեր զգացվում են: Վերջին մեկ տարվա հրադադարի ընթացքում խնդիրը բանակցությունների միջոցով լուծելու միտումներ են նկատվում: Ինչպես հայտնի է, վերջերս տեղի ունեցած հանդիպման ժամանակ Ղարաբաղի հայերի կարգավիճակի վերաբերյալ տարաձայնություններ էին առաջացել, եւ դրանից հետո նախատեսված «երեքի» հանդիպումը չէր կայացել: Բայց մայիսի 18-ին Մոսկվայում տեղի ունեցավ Հայաստանի, Ադրբեջանի եւ Ղարաբաղի ներկայացուցիչների հանդիպումը: Այժմ ուսումնասիրվում են ադրբեջանական գրավյալ տարածքներից Ղարաբաղի հայերի դուրս գալու եւ Լաչինում ՄԱԿ-ի խաղաղապահ ուժերի հսկողության ներքո միջանցքի բացման հնարավորությունները: Այդ առնչությամբ այժմ տեղում ուսումնասիրություններ են կատարում ՄԱԿ-ի խաղաղապահ ուժերի կազմից հեղինակավոր երեք հանձնախմբեր: Հանձնախմբերից մեկը գտնվում է Ադրբեջանում, երկրորդը՝ Ղարաբաղում, իսկ երրորդը՝ Հայաստանում: Երրորդ՝ հանձնախումբը հանգել է այն եզրակացության, որ թուրքական Սինոփ քաղաքով դեպի Հայաստան խաղաղապահ ուժերի մուտքի առումով որեւէ խոչընդոտ գոյություն չունի: Իսկ դա նշանակում է, որ եթե Թուրքիան ու Հայաստանը տան իրենց համաձայնությունը, ապա ՄԱԿ-ի խաղաղապահ ուժերի զինվորները անցնելով Թուրքիայի տարածքը, ցամաքային ճանապարհով կարող են հասնել Լաչին: Եւ վերջապես, ամեն ինչից երեւում է, որ այս առթանը Ղարաբաղի խնդրի կարգավորման ուղղությամբ արվելու են մի շարք դրական քայլեր եւ հայ-թուրքական հարաբերությունների առումով՝ զգալի տեղաշարժեր:

Թողնենք անցյալն ու նայենք առաջային

Հայ պաշտոնատարները գտնում են, որ Թուրքիայի ու Հայաստանի միջեւ տնտեսական հարաբերություններ սկսելու եւ հզորացնելու պայմաններում կհարթվեն նաեւ երկու երկրների միջեւ առկա հակասությունները: Երկու ամիս առաջ, Հայաստանի Հանրապետության նախագահի ժամանակ Թուրքիայում... անդրադառնալով Հայկական ցեղասպանությանը, նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը նշել էր, որ «այդ թեմատ հարկավոր է թողնել պատմաբաններին»: Իսկ դա նշանակում է, որ նախագահը արտահայտում է պետական պաշտոնական տեսակետը: Հայաստանը առանց որեւէ նախապայմանի ձգտում է բարելավել հարաբերությունները Թուրքիայի հետ: Հայաստանում քիչ չեն նրանք, ովքեր գտնում են, որ թուրք եւ հայ ժողովուրդների միջեւ տնտեսական հարաբերությունների ոլորտում գոյություն ունեցող խոչընդոտները ժամանակի ընթացքում կհարթվեն: Այս միտքը պաշտպանողների թվում է նաեւ Հայաստանի էկոնոմիկայի նախարար Արմեն Եղիազարյանը: Մեր զրույցի ընթացքում եղիազարյանն ասաց. «Թուրքիան մեր մեծ եւ հզոր հարեւանն է: Ես պատմությանը չեմ անդրադառնալու, որովհետեւ անցյալի փոխարեն մենք պետք է նայենք առաջային: Բարիդրացիական հարաբերությունները սկսվում են տնտեսական համագործակցությամբ: Թուրքիան օդային միջանցքը բացեց, եւ մենք այդ փաստը գոհունակությամբ ընդունեցինք: Մենք էլ, մեր հերթին, առանց նախապայմանի, պատրաստ ենք բացել Թուրքիայից դեպի Ադրբեջան ձգվող երկաթուղին»:

Չնայած բացահայտորեն չի ասվում, բայց այս ամենից կարելի է եզրակացնել, որ Թուրքիայի հետ հարաբերությունների զարգացման հարցում Հայաստանի իշխանությունները վճռականորեն են տրամադրված:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ աշխատանքային եւ սոցիալական ապահովության նախարարությունը եւ դանիական PLS Consult ընկերությունը (TACIS ծրագիր) հայտարարում են մրցույթ համակարգչային տեխնիկայի ձեռք բերման հարցով:

Մրցույթին մասնակցելու վերջին ժամկետն է 1995 թ. հուլիսի 3-ը, ժամը 12:00-ն:

Մրցույթի պայմանների հետ կարելի է ծանոթանալ նախարարության տեղեկատու-հաշվողական բաժնում՝ հետեւյալ հասցեով.

ք. Երեւան, Խանջյան 18, III հարկ, հեռ. 56

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Ասպարեզ

Առավոտյան ամենատարբեր թերթերի մեջ մեզ ողջունեց «Գոմարած դու» Միավորված ազգերի կազմակերպության մանկական հիմնադրամի ամառաբերը, որը «Հայաստանի Հանրապետության» օրաթերթի ներդիրն է: Լույս տեսնելով հայերեն եւ ռուսերեն առանձին լույս տեսած «Գոմարած դու»-ի II-րդ համարում զետեղված լուսանկարները, ինչպես տեղեկաց-

կառավարության փոխարեն ուրախ ներկայացուցչի չենաւ, չնայած ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ի գրասենյակի աշխատակիցները չէին մոռացել հրավիրատոմսեր ուղարկել:

Ցուցադրված լուսանկարներում տարբեր սերունդներ են 40 ականներից մինչեւ մեր կողքին աճողները: Ու լուսանկարչի «կանգնեցրած» ակնթարթն էլ տարբեր հոգեվիճակներ, տարբեր տրամադրություններ,

տուոմ է, որ իր ցուցահանդեսի բացմանը «բնորդներին» չի հրավիրել, ոչինչ, ավելորդ կգտնի ու նրանց կհրավիրի ցուցահանդես: Թեն չէ լուսանկարվելուց հետո երեխաները հարցնում են խոկ նկարը ե՞րբ կստանամ: «Երբ մրցանակ ստանամ, «Ձաշիկին» եմ տալու»: Հրաչյա Սարեւոյանը Գերմանի աշխատանքները մի արտահայտությամբ գնահատեց` սարմոլի նկար-

Մեր աչքերով մեր աչքերին նայող մանկություն

Երեկ, Արվեստ ցուցասրահում բացվեց լուսանկարչական ցուցահանդես` «Վաղվա օրվա տունը»

Բոլորը գիտեն` հունիսի 1-ը երեխաների պաշտպանության օրն է, բայց թե ինչից կամ ումից ենք նրանց պաշտպանում, այդ օրն այդ առիթով կազմակերպված ամենատարբեր միջոցառումների ժամանակ ինձ հանդիպած մարդիկ` մեծերը, դժվարացան պատասխանել: Իսկ որ երեխաների պաշտպանությունը ոչ թե մեկ օրվա, այլ տարվա բոլոր օրերի մեր ամենաառաջին գործը պիտի լինի, կարդացողը, կարծում եմ, չի ասի, որ իմ հայտնագործությունն է: Իսկ գո՞րծը... Մեր հանրապետությունում աճող երեխաները բավականաչափ պաշտպանվա՞ծ են... Լավ, թողնենք խոսք պատասխանելու հարցերը չեն, բացի այդ, նյութից չշեղվենք. Երեխաների պաշտպանության օրվա առթիվ ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ի հայկական գրասենյակը լուսանկարչական աշխատանքների ցուցահանդես է կազմակերպել «Արվեստ» ամսագրի նորաբաց ցուցասրահում` «Վաղվա օրվա տունը» վերնագրով:

նում է թերթը, Արվեստ ցուցասրահից են: Լուսանկարչական այս ցուցահանդեսում ներկայացված են ութ մեր հանրապետությունում ճանաչված նկարիչների մոտ 70 լուսանկարներ: Հեղինակներն են Անդրանիկ Քոչար, Անդրանիկ Բաղդասարյան, Պողոս Պողոսյան, Ռոբերտ Հակոբյան, Վահան Քոչար, Արմեն Մուրադխանյան, Վիլհելմ Ականյան, Գերման Ավագյան: Ցուցադրված լուսանկարներից յուրաքանչյուրի համարանիշը գրելով նախորդ ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ի բաժանած թերթիկում ցուցահանդեսի այցելուն մասնակցում է դրանց մեջ լավագույնի ընտրությանը: Իսկ մրցույթի արդյունքների ամփոփումից հետո շահածները ոչ միայն կպարգեւատրվեն, այլեւ նրանց լուսանկարները, ըստ հայկական գրասենյակի մանկան ծառայության ղեկավար Սեդոր Օհանյանի, կուղարկվեն Նյու Յորք, տպագրվելիք բացիկներում ընդգրկվելու: Գրասենյակի կողմից հունիսի 1-ի լուսանկարչական ցուցահանդեսով նշելը Սեդոր բացատրեց լուսանկարչության ավելի դիտողական, արտահայտիչ լինելով: «Մեր նպատակը երեխաների հանդեպ ուշադրության հրավիրելն է»:

Ցուցահանդեսի բացմանը ներկա բազմաթիվ մտավորականների մեջ

տարբեր դեմքեր է ներկայացրել: Գերման Ավագյանի` ամենաշատը երե-

Լուսանկարը` Պողոս Պողոսյանի

խաներին եմ սիրում լուսանկարել, որովհետեւ մեծերի պարտքերից չունեն, բացատրությունը լուսանկարիչներից շատերի համամիտ եղան: Վահան Քոչարի համար «դժվար է» կեցվածք ընդունած մեծահասակներին իր արվեստի նյութ դարձնել, իսկ երեխաները բնական են, եւ նրանց լուսանկարելը ոչ միայն հեշտ է, այլեւ հաճելի: Գերման Ավագյանը մի առանձին շարք է նվիրել «Ձաշիկ» մանկապատանի, որտեղ իր ասելով, «ուրիշ աշուղ» կա: Ափսոս

չորյուն չի: Ի դեպ, սարմոլի մասին ցուցահանդեսում, իմ կարծիքով, սարմոլին միայն շրջանակներն էին: Պողոսյանների աչքը չվրիպեց շատ են կողմը: Երբ հիշենք, որ լուսանկարչությունն այսօր դժվար ծննդ ունի լույս չկա, վերնիսաժից զնած թուղթը հաճախ ժամկետանց է, իսկ դրսից բերելն ամեն մարդու բան չէ, ապա կազմակերպված ցուցահանդեսը հաճելի անակնկալ կարելի է համարել, մանավանդ, որ հիշողության մեջ մնկ-երկու լուսանկար հատուկ կդրոշմվեն իրեւ հայացք, իրեւ խնդրանք: Հետո, էլի կարեւոր մի բան` կճշտեն վերաբերմունք երեխաների հանդեպ: Վիլհելմ Ականյանը իր փայտ ֆարե տվող տղաների լուսանկարի մասին խոսելով, ասաց. «Իմ լուսանկարն ասում է, երեխաները փայտ ֆարե տալով իրենց մանկությունը չպիտի ապրեն»:

«Վաղվա օրվա տունը» ցուցահանդեսը մեկ շաբաթ է տեւելու: Այցելեք, երեխաների բազմաթիվ հայացքներ միգուցե ստիպեն ձեզ շատ կարեւոր մի գործ անել նրանց համար, կամ ցուցահանդեսում պարզապես զգնեք ձեր մանկության ակնթարթներից:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ՆԿԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

«Ամենաշատն ուզում ենք նկարել»

Բացվեց ցուցահանդես` նվիրված երեխաների պաշտպանության օրվան

Տարվա մեկ օրը երեխաների տոնն է: Բայց իրականում բոլոր օրերն էլ նրանցն է, որովհետեւ բոլոր օրերի երեկը ու բոլոր օրերի վաղը` իրենն են:

Երբ մեծ մարդիկ զբաղված են այսօրվա ու վաղվա հոգսերով, երեխաները նկարում են: Նրանց նկարները սեփ մի զարկի են նման, մի աղոթքի, ցանկության ու բրիչի: Ոչինչ չար չէ:

Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միությունը Խնկո Ապոր գրադարանում կազմակերպեց երեխաների պաշտպանության օրվան նվիրված գյումրեցի 8 ամյա Հարությունի եւ 9 ամյա Հմայակ Կուրազյանների անհատական ցուցահանդեսը, որի նպատակն էր նաեւ ամրապնդել կապը շրջանների ստեղծագործող երեխաների հետ:

Ի դեպ, Գյումրիում հիմնվում է Թեքեյանի նոր կառույց, ուր կընդգրկվեն շնորհալի երեխաներ ու պատանիներ: Հարությունը եւ Հմայակը աղում են հոր խնամքի տակ: Սովորում են երկրաշարժից հետո Գյումրիում բացված «Ընտանիք» մանկապատանեկան ստեղծագործական շուրջօրյա կենտրոնում (տնօրեն` Քնարիկ Ահարոնյան): «Ընտանիքը» հովանավորում է «Ֆրանսիայի բողոքական եկեղեցու եւ Հայաստանի միջեւ համերաշխություն» կազմակերպությունը: Հարությունի եւ Հմայակի` երեւանում բացված ցուցահանդեսը երկրորդն է: Այստեղ ներկայացված են 40 ջրաներկ աշխատանք:

Գրադարանի պատվավոր հյուրերը երեխաներն էին, որոնք հնարավորություն ունեցան յուրովի ընկալելու եւ գնահատելու իրենց հասակակիցների աշխատանքները:

Հարությունը եւ Հմայակը նկարում են աշխարհը` վառ ու թափանցիկ գույներով: Հմայակը նատյուրմորտներ է սիրում նկարել, Հարությունը` բնանկարներ: Նրանց նկարներում ամեն ինչ խաղաղ է, ոչինչ փլուզված ու խարխլված չէ:

Իսկ որ ջրաներկի տուփի մեջ կապույտը շուտ է վերջանում, պատահական չէ` խաղաղ երկինք նկարել շատ են սիրում:

Ցուցահանդեսի բացմանը գրադարանը հեղինակներին նվիրեց պատանի ստեղծագործողների նկարներով ձեւավորված «Գարնան շողեր» գիրքը:

Ի դեպ, Խնկո Ապոր գրադարանն այս շաբաթը նվիրել է երեխաների պաշտպանության օրվան, եւ սա միջոցառումներից մեկն է:

ՄԵՏԱՔՍՅԱ ՂԵՎՈՆԴՅԱՆ

ԵՐԳԱՐՎԵՍՏ

«Տաթեւիկի» առաջին համերգը` նվեր երեխաների օրվան

Հայ օգնության ֆոնդի հիմնած «Տաթեւիկ» մանկական երգչախմբի անդրանիկ համերգը կայացավ նեռեկ, Արամ Խաչատրյանի փոքր դահլիճում: Երեխաներին դահլիճն անվճար տրամադրվել էր օրվա նվերը, թե հանդիսատեսի մարդաշատությունը նույնիսկ կանգնելու տեղ չկար, ծաղկեփնջերը, թե ամեն կատարումից հետո ինչող բրավոները, դժվար է ասել, բայց մի բան անվիճելի էր. երգչախմբի նվերը Կոմիտասի, Բրամսի, ժամանակակից կոմպոզիտորների ստեղծագործությունների նրանց կատարումները դուր եկան դահլիճի ներկա մյուս երեխաներին, իսկ մի քանիսի ասելով, խելական, լավ նվեր էր: Երգչախմբի մասին խոսելով, կոմպոզիտոր Էդվարդ Միրզոյանը մի կարեւոր բան նկատեց. «Երգչախմբի մակարդակը բավականին բարձր է: Խմբավար Վաչե Նավասարդյանը հմուտ երաժիշտ է եւ կարողացել է միասնություն ստեղծել իր եւ երգիչների միջեւ»:

Վեց ամիս առաջ, Ռոյ Քեկելյանի եւ խմբավար Վաչե Նավասարդյանի կողմից հղացած մանկական երգչախումբ ստեղծելու գաղափարին արձագանքեց Խնկո Ապոր գրադարանի տնօրեն Հայկանուշ Դանիելյանը: Եւ ահա, շաբաթական երկու անգամ մոտ 150 երեխաներ (նաեւ արվարձաններում Նորարաշենում, Նուբարաշենում բնակվող) սիրով գալիս են գրադարան երգչախմբի 2 ժամյա փորձերին մասնակցելու: Երբ հիշենք, որ ՀՕՖ-ի ձեռնարկներից է նաեւ «Տամար» երգչախումբը հովանավորելը, ապա կարելի է փաստել, որ կազմակերպությունը միայն մարդասիրական օգնություն բաժանելով չի բավարարվում. նրա գործն այսօր նպատակաուղղված է դեպի մշակույթի հովանավորում:

Ա. Հ.

ԼՈՍ ԱՆՋԵԼԵՍ

Նշվելու է Ալաջաջյանի 70-ամյակը

Թեքեյան մշակութային միության Լոս Անջելեսի մասնաճյուղից ստացված հաղորդագրությունը տեղեկացնում է, թե առաջիկա հուլիսի 9-ին ծրագրվել է հանդիսավորությամբ նշել հայտնի արձակագիր Ստեփան Ալաջաջյանի ծննդյան 70 ամյակը: Այդ առթիվ, ինչպես տեղեկացնում է հաղորդագրությունը, հասարակությանը ներկայացվելու է գրողի «...Եվ արտուտներ» հուշագրական նոր ստեղծագործությունը, որը հրատարակվել է ԹՄ Միության կողմից: Նույն առիթով հրատարակվելու է նաեւ մեկ տարուց ավել Գլենդեյլում բնակվող գրողի մասին հոբելյանական մի գրքույկ, որն ընդգրկելու է տարբեր գրողների ու մտավորականների խոսքը հոբելյարի մասին:

ԿԻՆՈ

Վիկտոր Հյուգոյի «Թշվառները»` լելուշյան մեկնաբանությամբ

Ամերիկյան հայտնի Ուորներ կինոստուդիան ձեռք է բերել Կլոդ Լելուշի նոր` «Թշվառները» ֆիլմի միջազգային բողարկման իրավունքը, հաղորդում է «Իվան Նյուզ» թերթը մայիսի 9-ի համարում, հիմնվելով «Ֆիլմ-13» ֆրանսիական խոշոր կինոընկերության տվյալների վրա: Նա խոստանում է ֆիլմը Միացյալ Նահանգներում ցուցադրել հոկտեմբերին, «ամերիկյան ֆիլմերի վրա տարած վող պայմաններով»: Այնտեղ գլխավոր դերերում հանդես են գալիս ֆրանսիացի հանրածանոթ դերասան Ժան Պոլ Բելմոնդոն եւ իտալացի նորահայս դերասանուհի Ալեսանդրա Մարտինեսը: Ֆիլմը արդեն իսկ կես միլիոն եկամուտ է բերել Ֆրանսիայում, որտեղ այրիլ ամսվանից ցուցադրվում է օրական միայն 3 անգամ, հաշվի առնելով, որ տեւողությունը 3 ժամ է:

Բելմոնդոյին ներկայացնելու կարիք չկա, մանավանդ որ օրերս հայկական հեռուստատեսությունը նրա մասնակցությամբ ֆիլմերի հետահայաց ցուցադրում կազմակերպել, սակայն հիշեցնենք, որ ֆրանսիական Լեւուշ մեծ դերասանի արտաքին ազգային գաղտնիներին տանջեցող տաղանդավոր

ռեժիսոր Կլոդ Լելուշին մեր հանդիսատեսը գիտի նրա` «Տղամարդը եւ կինը» (1966), «Ապրել ապրելու համար» (1967), «Էդիթը եւ Մարսելը» (1982) ֆիլմերից: Պատասխանելով այն հարցին, թե ո՞րն է համարում «լավ ֆիլմ», Լելուշը մի ժամանակ պատասխանել է. «Ֆիլմը լավ է, երբ

այն դիտող հանդիսատեսը չի զգում, թե ինչպես անցավ ժամանակը: Ինչ վերաբերում է ինձ, ես դադարել եմ երկյուղ կրել քննադատություններից եւ քննադատներից: Իմ մասին արդեն ամեն ինչ ասվել է` լավ թե վատ: ...Իմ կյանքը միայն ամենօրյա իմպրովիզացիաների ընթացք է այսօր»: Ըստ արտասահմանյան թերթերի, Լելուշը չափազանց ազատ է մոտեցել Վիկտոր Հյուգոյի հայտնի վեպի մեկնաբանմանը: Նրա «Թշվառները» համաշխարհային կինոյի պատմության մեջ 24-րդ էկրանավորումն է: Նախորդը եղել է Ռոբեր Հոսսեյնի 1980-ին նկարահանած տարբերակը, որտեղ Ժան Վալժանի դերակատարմամբ հանդես էր գալիս նշանավոր դերասան Լինո Վենտուրան:

Իսկ իտալացի նորահայտ գեղեցկուհին` Ալեսանդրա Մարտինեսը, նախկինում բալետի պարուհի է եղել: Նրան հայտնաբերել է բալետմայստեր Ջորջ Բալանչինը: Նա այժմ 27 տարեկան է եւ «Թայմ» հանդեսի թղթակցի այն հարցին, թե արդյո՞ք Լելուշը հավանել է իր դերակատարումը, ժպտալով պատասխանել է. «Նա ինձ չբողեց դրանից հետո»:

Հ. Օ.

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Հայկական միջազգային համերաշխությունը» հայտարարում է մրցութային կարգով ընդունելություն երկու տարի պայմանագրով [illegible] *կեսով Կանադայում աշխատելու համար, պահանջվում՝*

ա. լավ աշխատավարձ
բ. բարվոք կեցություն
գ. առողջության ապահովագրում
դ. տարեկան մեկամսյա արձակուրդ:

Հետաքրքրվողները պետք է ունենան

ա. բանասերի կամ իրավաբանի բարձրագույն կրթություն
բ. անգլերենի, հայերենի, ռուսերենի իմացություն
գ. համակարգիչ օգտագործելու կարողություն

եւ ներկայացնեն

ա. կրթության վկայական (պատճեն)
բ. առողջության մասին տեղեկանք
գ. ինքնակենսագրություն
դ. անձը հաստատող փաստաթուղթ (պատճեն)
ե. 2 լուսանկար (3x4 չափի):

Գործերը ներկայացնել Հայաստանում Կանադայի դեսպանության ներկայացուցչություն, ծրարի վրա նշելով «Հայկական միջազգային համերաշխություն» եւ հանձնել «Հրազդան» հյուրանոցի ադմինիստրատորին (առաջին հարկ):

Գործերի ընդունման վերջին ժամկետն է սույն հունիսի 30-ը:

«Հայկական միջազգային համերաշխության տնօրինություն»

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ մարզական

ԵՎՐՈՊԱ-96

Հավաքականն այսօր սկսում է պատրաստվել Իսպանիայի հետ խաղին

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

«Եվրոպա-96»-ի առաջնության խմբային մրցաշարի հերթական տուրում Հայաստանի հավաքականը հունիսի 7-ին Սեւիլիայում մրցելու է Իսպանիայի հավաքականի հետ: Թիմը չորեքշաբթի օրվա չվերթով Երեւանից Սեւիլիա է մեկնելու հունիսի 4-ին: Այսօր հավաքականը կսկսի իր նախապատրաստությունն այդ պատասխանատու խաղին: Հավաքականի գլխավոր մարզիչ Սամվել Դարբինյանն արդեն հրապարակել է Իսպանիայի հավաքականի հետ խաղին նախապատրաստվող մեր ազգային թիմի կազմը, որում ընդգրկված են 18 ֆուտբոլիստներ: Նույն մրցակցի հետ Երեւանյան խաղի համեմատ փոփոխությունները շատ չեն: Այլ երկրներում հանդես եկող ֆուտբոլիստներից հրավիրվել են միայն Երվանդ Սուքիասյանն ու Սարգիս Հովհաննիսյանը: Բուլղարիայում հանդես եկող Ռաֆայել Գրիգորյանը երկու զգուշացում ունի եւ [illegible] բաց կթողնի հերթական խաղը: Չի հրավիրվել Պյունիկի «Սպարտակում» հանդես եկող Արմեն Ադամյանը: Հավաքականի նորեկներից են Երեւանի ՀՄԸՄ-ի կիսապաշտպան Հայկ Մարգարյանը եւ «Արարատի» պաշտպան Արա Նիգոյանը: Այս անգամ հավաքական չի հրավիրվել «Շիրակի» պաշտպան Հակոբ Ասրյանը: Այսօր, ժամը 18-ին Հայաստանի ազգային թիմն առաջին պարապմունքը կանցկացնի «Հրազդան» կենտրոնական մարզադաշտում:

Առաջին գնդակը իսպանացիների դարպասում

Ահա Իսպանիայի հավաքականի հետ խաղին նախապատրաստվող Հայաստանի հավաքականի կազմը:

Դարպասապահներ
Հարութ. Աբրահամյան («Արարատ»)
Արմեն Պետրոսյան («Արարատ»)

Պաշտպաններ
Երվանդ Սուքիասյան («Բորիսֆեն»)
Արամայիս Տոնոյան («Արարատ»)
Ս. Հովհաննիսյան («Լոկոմոտիվ» Մ.)
Սարգիս Հովսեփյան (ՀՄԸՄ)
Հարություն Վարդանյան («Շիրակ»)
Տիգրան Գսպեյան («Արարատ»)
Արա Նիգոյան («Արարատ»)

Կիսապաշտպաններ
Համլետ Մխիթարյան («Արարատ»)
Արթուր Պետրոսյան («Շիրակ»)
Հակոբ Տեր-Պետրոսյան («Արարատ»)
Հայկ Մարգարյան (ՀՄԸՄ)
Հովհաննես Թահմազյան («Շիրակ»)
Լեւոն Ստեփանյան («Արարատ»)

Հարձակվողներ
Արսեն Ավետիսյան (ՀՄԸՄ)
Վարազդատ Ավետիսյան (ՀՄԸՄ)
Արմեն Շահգելդյան («Արարատ»)

ՖՈՒՏԲՈԼ

«Արարատը» գավաթը նվիրեց պաշտպանության նախարարությանը

Երեկ, Ազգային օպերայի եւ բալետի թատրոնում տեղի ունեցավ ՀՀ պաշտպանության, լուսավորության, ներքին գործերի նախարարությունների եւ [illegible] «[illegible]-95» փառատոն-մրցույթի փակման հանդիսավոր արարողությունը: Ծրագրում ընդգրկված էր նաեւ մարզական արարողություն: «Արարատը» [illegible] հանրապետության գավաթը [illegible] ՀՀ պաշտպանության նախարարությանը [illegible] Գավաթը հանդիսավոր պայմաններում հանձնեցին ՀՀ պաշտպանության փոխնախարար Աստվածատուր Պետրոսյանին [illegible] ՀՀ ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ Արմենակ Սարգսյանը, «Արարատ» ակումբի նախագահ [illegible] Մարտիրոսյանը, «Արարատ» թիմի եւ Հայաստանի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Սամվել Դարբինյանը:

ՀՀ պաշտպանության նախարարության [illegible]

[illegible] թյան անունից ակումբին հանձնվեց պատվոգիր: Երրորդ անգամ հանրապետության գավաթը նվաճելու կապակցությամբ նվիրվեց սեղանի ժամացույց, ֆուտբոլիստներն արժանացան հուշանվերների:

ԽԱՂԱՏԱԽՏԱԿ

Կասպարովը անկասելի է

Նովգորոդի միջազգային խոշորագույն մրցաշարում Կասպարովին կանգնեցնելը անհնար է: Հերթական 5-րդ տուրում, 24 քայլում աշխարհի չեմպիոնն առավելության հասավ Ռաֆայել Վահանյանի նկատմամբ եւ 5 հնարավորից վաստակելով 4.5 միավոր, արդեն մեկ միավորով առաջ է անցել 2-րդ տեղում ընթացող Վասիլի Իվանչուկից եւ վստահորեն գլխավորում է մրցաշարային աղյուսակը: Իվանչուկը 5-րդ տուրում գրոսմայստերական ոչ ոքի արեց Յան Էլվեստի հետ (Էստոնիա): Կողմերը կատարեցին ընդամենը 14-ական քայլ: Ոչ ոքի ավարտվեցին նաեւ Թիման-Թոփալով, Յուսուպով-Կրամնիկ հանդիպումները: Անգլիացի գրոսմայստեր Նայջել Շորթը սեւերով 59-րդ քայլում հաղթեց Բորիս Գուլկոյին (ԱՄՆ) եւ նվեր մատուցեց իր 30-ամյակին: Այդ առիթով մրցաշարում նախատես հունիսի 1-ը հանգստյան օր էր հայտարարված:

Մելիքսեթ Խաչիյանի հաջողությունը

Շախմատի Հայաստանի առաջնության առաջին խմբի մրցաշարում բարձր արդյունքի հասավ Մելիքսեթ Խաչիյանը: 9 հանդիպումներում նա վաստակեց 7,5 միավոր (6 հաղթանակ, 3 ոչ-ոքի) եւ գրավեց առաջին տեղը: Նորայր Քալանթարյանը նրանից հետ մնաց 1 միավորով: Պատանի Կարեն Ասրյանը եւ գյումրեցի Արա Մինասյանը վաստակեցին 6-ական միավոր: Վերոհիշյալ քառյակը իրավունք ձեռք բերեց մասնակցել հանրապետության բարձրագույն խմբի առաջնությանը, որին անհատապես հրավիրված են միջազգային գրոսմայստերները, ինչպես նաեւ նախորդ առաջնության մրցանակակիրներ Արսեն Եղիազարյանն ու Վիգեն Միրումյանը: Առաջնությանը կմասնակցի նաեւ միջազգային վարպետ Տիգրան Նալբանդյանը: Խաչիյանը, Քալանթարյանը եւ Արա Մինասյանը վերջերս լրացրել են միջազգային վարպետի նորման:

ՍՆՍՐՔ

Ռուսների հաղթանակով

Բելգրադում 40 հազար հանդիսականների ներկայությամբ Հարավսլավիայի հավաքականը ստուգողական խաղում ուժերը չափեց Ռուսաստանի հավաքականի հետ: 33-րդ րոպեին հյուրերից Վալերի Կարպինը 11 մետրանոց հարվածով բացեց հաշիվը: Մեկ րոպե անց Դրաժան Պեսկովիչին հաջողվեց վերականգնել հաշվի հավասարակշռությունը: 41-րդ րոպեին Վլադիմիր Բեսչաստնիխը 2-1 հաշվով հաղթանակ բերեց Ռուսաստանի հավաքականին:

Իսպանական մամուլի արձագանքները Հայաստան-Իսպանիա խաղի մասին

«Ազգը» Երեւանում կայացած Հայաստան-Իսպանիա խաղի առթիվ մի քանի կարծիքներ է տպագրել իսպանական մամուլից: Մեր տրամադրության տակ կան այդ հանդիպման եւս մի շարք արձագանքներ, որոնք, կարծում ենք, Սեւիլիայում կայանալիք Իսպանիա-Հայաստան խաղից առաջ հետաքրքրական կլինեն: Իսպանացի լրագրողների ոճը կարող է տարօրինակ թվալ մեր ընթերցողներին, [illegible] կատարվել են մեր խմբագրությունում, առանց որեւէ փոփոխությունների:

Առանց փայլի հաղթանակ

Խավիեր Կլեմենտեի մշակած սցենարով առանց փայլի մի խաղ էր դա: [illegible]

[illegible]

Խավիեր Կլեմենտե. «Միայն արդյունքն է արդարացնում»

[illegible]

ԽՈՒՄ ՄԱՐԻԱ,
«Էլ Պայիս»

ԱՐՄԻՆԴ
կենտրոնը
հրավիրում է
ՉԱՐՏԵՐԱՅԻՆ ՈՒՂԻՂ ՉՎԵՐԹԻ՝
ԵՐԵՎԱՆ - ՍԻՆԳԱՊՈՒՐ - ԵՐԵՎԱՆ
«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ»
ավիաընկերության ԻԼ-86 ինքնաթիռով
7- ՕՐՅԱ ԴՐԱԽՏ ԶԲՈՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ
- ՑԱԾՐ ԳՆԵՐ
- ԲԱՐՁՐՈՐԱԿ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ
- ԱՐՔԱՅԱՎԱՅԵԼ ՀՅՈՒՐԸՆԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ (ROYAL ՀՅՈՒՐԱՆՈՑ)
- ԲԵՌՆԵՐԻ ԱՆՎՃԱՐ ՏԵՂԱՓՈԽՈՒՄ ՍԻՆԳԱՊՈՒՐԻՑ
- ՑԱՆԿԱՑՈՂՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ՝ ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԸՍՏ ԿԱՏԱԼՈԳՆԵՐԻ ԿԱՐՈՂ
ԵՔ ԱՆԵԼ «ԱՐՄԻՆԴ»-Ի ԵՐԵՎԱՆՅԱՆ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿՈՒՄ
Ի ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ԳՈՐԾԱՐԱՐՆԵՐԻ
Մենք կարող ենք ՍԻՆԳԱՊՈՒՐ եւ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ տեղափոխել
մինչեւ 20 տ բեռ ամենացածր գներով
Կքննարկենք ցանկացած կոմերցիոն առաջարկ կապված
ՍԻՆԳԱՊՈՒՐԻ եւ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ հետ
ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄԸ ՄԻՆՉԵՎ ՄԱՅԻՍԻ 30-Ը
ԹՌԻՉՔԸ ԿԿԱՅԱՆԱ ՀՈՒՆԻՍԻ 20-ԻՆ ՈՉ ՈՒՇ
ՈՒՂԵԳՐԻ ԱՐԺԵՔԸ՝ 1250$:
«Էրեբունի» հյուրանոց, I մասնաշենք, 301-307 ս.
Հեռ. 52-75-65, 56-13-92, 56-05-
ARINA

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

օրվա հետքերով

ՄՈԼԴՈՎԱ

Մոլդովան նախապատրաստվում է կանանց միջազգային չորրորդ խորհրդաժողովին

Մոլդովայի կանանց հանրապետական միության նախաձեռնությամբ օրերս Քիշնևի հանդիսավոր արարողությունների դահլիճում տեղի ունեցավ կանանց տարածաշրջանային խորհրդաժողովը: Այն կանանց 4-րդ համաշխարհային խորհրդաժողովին ընդառաջ նախապատրաստական փուլերից մեկն էր, որը հովանավորել էր Մոլդովայի կանանց ոչ կառավարական կազմակերպությունների, Մոլդովայի Հանրապետության կառավարության և ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի աջակցությամբ: Խորհրդաժողովին մասնակցել են Արևելյան և Արևմտյան Եվրոպայի, Չինաստանի, ԱՊՀ երկրների ավելի քան 25 պատվիրակություններ կառավարական, ոչ կառավարական կազմակերպությունների երկուական ներկայացուցիչներով, նաև Քիշնևում գտնվող 15 միջազգային կազմակերպությունների անդամներ: Հայաստանից ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի աջակցությամբ խորհրդաժողովին մասնակցեց նաև Կանանց հանրապետական խորհրդի նախագահ Նորա Հակոբյանը:

Խորհրդաժողովի մասնակիցներին ողջունել են Մոլդովայի Հանրապետության նախագահ Միրչա Սնեգուրը, Մոլդովայի ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի մշտական ներկայացուցիչ պրն. Տեմոլին, պաշտոնական այլ անձինք: Խորհրդաժողովի աշխատանքները ընթացել են չորս ենթաբաժիններով՝ «Կանայք և սոցիալ-տնտեսական իրավիճակը», «Կանայք և սոցիալ քաղաքական իրավիճակը», «Կանայք և սոցիալական իրավիճակը» և չորրորդ «Կանայք և էթնիկական (քաղաքացիական) ազգային ընդհարումները և տարածքային պահանջները»: Մոլդովական կողմը ինքնուրույն է ներկայացրել Մոլդովայի կանանց հիմնախնդիրներին վերաբերող 10 զեկուցում:

«Կանայք և սոցիալ քաղաքական իրավիճակը» հարցի շուրջ զեկուցմամբ հանդես է եկել նաև Հայաստանի կանանց հանրապետական խորհրդի նախագահ Նորա Հակոբյանը: Զեկուցումներ են կարդացել նաև միջազգային փորձագետներ ու հրավիրյալներ: Ավարտին խորհրդաժողովի անունից ընդունվել է երկու փաստաթուղթ՝ գործողությունների ծրագիր և հուշագիր, որոնք ներկայացվել են բոլոր երկրների կառավարություններին, կանանց ոչ կառավարական կազմակերպություններին, ինչպես նաև կանանց միջազգային 4-րդ կոնգրեսին:

Խմբագրության կողմից. Քիշնևի խորհրդաժողովին մասնակցելուց մեկ օր առաջ Կանանց հանրապետական խորհրդի նախագահ տիկ. Նորա Հակոբյանը Մոսկվայում պետք է հյուրընկալվեր հայտնի մտավորական մեկին: Սակայն, երեկոյան ութ ժամին, շքամուտքին մոտենալիս նա դաժան ծեծի ու կողոպուտի է ենթարկվում մի ռուս երիտասարդի կողմից: Վերջինս տանում է նաև տիկին Հակոբյանի անձնագիրը, սակայն հաջորդ օրը, ինչպես երախտագիտությամբ նշեց վերջինս Մոսկվայի հայկական դեսպանատունը նրան նոր անձնագիր է տալիս, որովհետև մեկնում է Քիշնև: Պատահարից չափազանց խոցված լինելով, այնուամենայնիվ տիկին Հակոբյանն այն մեկնաբանում էր որպես պատահականություն և համաձայն չէ ցաս-ցասերի այն կարծիքին, որ դա նույն ընթերում ապրող ադրբեջանցիների մտահղացած սադրանքն է: «Չեմ ուզում հավատալ նաև, որ նման միտք կհղանար հայ տղամարդը», հայտնեց տիկ. Հակոբյանը: ■

ԻՐԱՆ

Ռաֆսանջանի. «Ռուսաստանի և Իրանի միջև ընդհանուր շատ բան կա»

Իրանի նախագահ Ալիաքբար Հաշեմի Ռաֆսանջանին մայիսի 31-ին հաստատել է Բորիս Ելցինի Թեհրան նախատեսվող այցի մասին հաղորդումները, ընդամենը հայտարարել է, որ «այցի ամսաթիվը դեռևս պետք է որոշել»:

«Ռուսաստանը ռազմական խոշոր տերություն է, և նրա հարաբերությունը Արևմուտքի նկատմամբ մեզ համար մեծ նշանակություն ունի», ասել է Հաշեմի Ռաֆսանջանին:

Պատասխանելով այն հարցին, թե ինչն է մոտեցնում և ինչն է բաժանում Իրանին և Ռուսաստանին, Իրանի նախագահը ընդգծել է. «Եր- կու երկրները դաշնակցում են Արևմուտքին, ուստի և նրանց միջև ընդհանուր շատ բան կա: Բացի դրանից, այժմ և Իրանը, և Ռուսաստանը ընթանում են նոր ուղղությամբ, ինչը համանման կենսապայմաններ է ստեղծում երկու ժողովուրդների համար»: Գլխավոր տարբերությունը այն է, որ Իրանում ավելի մեծ ու շատ ուժեղ է հաստատված կրոնական դերը, իսկ Ռուսաստանի ժողովուրդը գրեթե 80 տարվա ընթացքում եղել է մարքսիստական մատերիալիստական հայեցակարգի ազդեցության տակ, ասել է Հաշեմի Ռաֆսանջանին: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Եվրոպական բանկը ֆինանսավորում է միայն ժողովրդավարական երկրներին

Այս տարվա առաջին եռամսյակում Բրիտանիայի մայրաքաղաքում գտնվող Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկն անցած տարվա նույն ժամանակաշրջանի համեմատությամբ գրեթե եռապատիկ ավելացրել է Արևելյան Եվրոպայի երկրների և նախկին խորհրդային հանրապետությունների նկատմամբ ունեցած իր վարկային պարտավորությունները: Ինչպես երևում է բանկի գործունեության հունիսի 1-ին Լոնդոնում տարածված միջանկյալ արդյունքներից, այդ ցուցանիշը 93 միլիոն էկյուից հասել է 286 միլիոնի: Նույնչափ զգալիորեն ա- վելացել է նաև 1995 թ. առաջին և ռմ ամիսներին արդեն հատկացված վարկերի ծավալը` 73 միլիոն է- կյուից հասնելով 247 միլիոնի:

Սակայն, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի բրիտանական թղթակցի ունեցած տեղեկությունների համաձայն, Եվրոպական բանկը առաջիկայում կարող է դադարեցնել ֆինանսական միջոցների տրամադրումը Խորհրդային Միության որոշ նախկին հանրապետություններ, առաջին հերթին միջինասիական հանրապետություններին, եթե վերջիններս չափից ավելի հեռանան զարգացման ժողովրդավարական ուղուց: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԱԴՐԲԵՋԱՆ

Ռուսական բազաներ-Ղարաբաղի հարց սակարկություն

«Ռուսաստանի և Ադրբեջանի ռազմական գերատեսչությունների միջև բանակցություններ են ընթանում Ադրբեջանի տարածքում ռուսաստանյան ռազմական երկու հենակետ տեղծելու վերաբերյալ», հաղորդել է Ադրբեջանի սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցության (ԱՍԴԿ) ղեկավար Արազ Ալիզադեն:

Ներկայումս բանակցություններ են տարվում Գաբալինի ռադիոտեղակայման կայանին Ռուսաստանի ռազմական հենակետի կարգավիճակ տալու և Գյանջայում ռուսաստանյան զորքերի ևս մեկ ռազմական հենակետ ստեղծելու ուղղությամբ: Ըստ Ալիզադեի, Ադրբեջանի իշխանությունները մտադիր են նաև թույլատրել ռուսաստանյան սահմանապահ զորքերին տեղաբաշխվել հանրապետության հարավային սահմաններում:

«Այս բոլոր զիջումները, հայտարարել է Ալիզադեն, կարժեն Հայաստանի հետ Ղարաբաղյան մեծ համաձայնագրի կնքման և Հեյդար Ալիևի օրոք Ադրբեջանի 7 գրավված շրջանների ազատագրման հարցերում Մոսկվայի ցույց տված օժանդակության գինը»:

Արազ Ալիզադեն նշել է, որ համաձայնագրի տեքստն արդեն պատրաստ է և այժմ ճշտվում են դրա մանրամասները: Ըստ այդ փաստաթղթի, Մոսկվան և Երևանը պահանջում են Ռուսաստանի հսկողությունը հանձնել Շուշին և Լաչինը: Մինչև վերջերս Բաքուն ցանկանում էր Լաչինի միջանցքը վերցնել իր կամ միջազգային հսկողության տակ, սակայն վերջին բանակցությունների արդյունքում Ադրբեջանը համաձայնել է Շուշիի և Լաչինի հսկողությունը հանձնել ռուսաստանյան զորքերին: «Սա նշանակում է Լեռնային Ղարաբաղի լիակատար կորուստ և Ադրբեջանի վերածում Ռուսաստանի գաղութի», ասել է Արազ Ալիզադեն:

Միաժամանակ, Ադրբեջանի ԱԳ նախարար Հասան Հասանովը հերքել է ծամծմված հրապարակված այն լուրերը, ըստ որոնց իր երկիրը պատրաստվում է ռուսական ռազմական բազաներ հաստատել Ադրբեջանում: Հասանովն ասել է, որ Ռուսաստանի նոպատակները կիրականանան միայն այն ժամանակ, երբ լուծվի Ղարաբաղի հարցը: Այն հարցին, թե ինչ կարծիքի են Մոսկվայի կողմից առաջարկվող «սահմանները միասնաբար պաշտպանելու» քաղաքականության մասին, արտգործնախարարը պատասխանել է, որ երբ մի երկիր առանձին չի կարող պաշտպանել իր սահմանները, կնշանակի անկախ չէ: «Մենք, հակառակ այն բանի, որ մեր տարածքների 20 տոկոսը գրավված են, դարձյալ գտնում ենք, որ ինքներս պետք է պաշտպանենք սահմանները: Երբ Ռուսաստանի առաջարկն ընդունենք, դրանով Ռուսաստանը խոսքի իրավունք կստանա Թուրքիա-Ադրբեջան հարաբերություններում», ասել է Հասանովը: ՆՏ, ՓԱՍ

Զերբակալված է Էլչիբեյի մերձավորներից մեկը

Ապրիլի Բաքվի երեքշաբթի օրը ե- րեկոյան ընդունված որոշմամբ դատախազական անձեռնմխե- լիությունից զրկվել և ձերբակալվել է Ադրբեջանի Գերագույն խորհրդի պատգամավոր Շահմարդան Ջաֆարովը: Ինչպես Բաքվից հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակիցը, Նախիջևանում ժողովրդական ճակատի պարագլուխներից մեկը հանրապետությունում պետական հեղաշրջման փորձի կազմակերպման մեղադրանքով ձերբակալված կուսակցության առաջնորդներից, այդ ինքնավար հանրապետությունում առաջիկա ընտրություններին ընտրակեղծիքներ ստեղծելու համար:

Աբուլֆազ Էլչիբեյի կառավարման ժամանակներում Շահմարդան Ջաֆարովը եղել է Նախիջևանի սահմանապահ զորքերի հրամանատար: Ժողովրդական ճակատում Ջաֆարովի ձերբակալումը գնահատում են որպես հանրապետության իշխանությունների քաղաքական հալածանք: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Հայաստանի մայրեր, բազմազավակ եւ անապահով ընտանիքներ

Հունիսի 4-ին, ժամը 11-ին հրավիրում ենք մասնակցելու անապահով ընտանիքների երեխաների կոնֆերանսին, որ մեկնարկում է ազգի ապագան. երեխաների պաշտպանության հաղթանակը, ցեղասպանության վտանգը, կարիքավոր ընտանիքների մասին մշակված և այլ հրատապ հարցեր: Ցանկացողները հավաքվեն Շահումյանի շրջանային (նախկին շրջկոմի շենքի, «Մալաթիա» շուկայի հարևանությամբ) առջև:

Հայաստանի բազմազավակների «Շիրազ» բարեգործական միություն

ՏԱՋԻԿՍՏԱՆ

Սեմիպալատինսկում պայթեցվեց վերջին միջուկային լիցքը

ԿՈՒՐՉԱՏՈՎ, 1 ՅՈՒՆԻՍ, ՍՆԱՐԲ ԽԱՄՊՐԵՍ. Երեկ, ժամը 11 և անց 16 րոպեին Ղազախստանում, Սեմիպալատինսկի զինափորձարանում պայթեցվեց վերջին միջուկային լիցքը: Ըստ ռուս ղազախական համաձայնագրի, սկզբնապես նա խաթեցվելու էր 660 գրամ ռազմական պլուտոնիում պարունակող սարքի տեսք ստանալով Ռուսաստան: Բայց գործողության վտանգավորության պատճառով որոշվեց դրա իրանը ոչնչացնել սովորական պայթուցիկով, իսկ ռադիոակտիվ զանգվածը գրել հերմետիկ հատվածում: Ինչպես Իմաքրեսին հայտնեց համակարգիչ խմբի նախագահ Ալեքսանդր Շչերբինան, լիցքի ոչնչացումը տեղի է ունեցել ըստ նախատեսված ծրագրի:

Գաղտնի չեկիստական կազմակերպություն Ղրիմում

ՍԻՄՖԵՐՈՊՈԼ, 31 ՄԱՅԻՍ, ՓԱՍՏ. Ղրիմում բացահայտվել է «Խորհրդային չեկիստների միություն» գաղտնի կազմակերպությունը, որն իր առջև նպատակ էր դրել ԽՍՀՄ-ի վերականգնումը: Կազմակերպության անդամները ԽՍՀՄ պետանվտանգության կոմիտեի նախկին աշխատակիցներ են, որոնք միավորվելով գաղտնի կառույցում, հատուկ ծրագրեր են մշակել իրենց գերխնդիրն իրականացնելու համար: Նրանք հայտարարել են, որ այդ նպատակի համար ոչ մի միջոցի առջև կանգ չեն առնի՝ ընդհուպ մինչև ռազմական հեղաշրջումը: Կազմակերպությունը ֆինանսական միջոցների հայթայթման համար դիմել է միջազգային բանկերում գաղտնի հաշիվներ ունեցող բազմաթիվ անհատների դրամական աջակցության խնդրանքով՝ խոստանալով վերադարձնել դրամը իշխանության գալուց հետո:

ԱՐԱՔՍ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ

ԱՅԱՔՍ

«ԱՅԱՔՍ» ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է ԱՎԻԱՏՈՄՍԵՐ ԱՊՀ ԵՎ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ ՑԱՆԿԱՑԱԾ ԵՐԿԻՐ:

ԵՐԵՎԱՆ, ՊՈՒՇԿԻՆԻ Փ. 43, ՀԵՌ. (8852) 536944

ԵՐԵՎԱՆ, ԿՈՄԻՏԱՍԻ Փ. 49, ՀԵՌ. (8852) 234700, 230719 ՖԱՔՍ (8852) 282951

«ԱՆԻ» ՀՅՈՒՐԱՆՈՑ ԵՎ «ԶՎԱՐԹՆՈՑ» ՕԴԱՆԱՎԱԿԱՅԱՆԻ ՏՈՄՍԱՐԿՂԵՐՈՒՄ

ՆՈՐ ՉՎԵՐԹՆԵՐ՝

ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՉՎԵՐԹ ԵՐԵՎԱՆ-ՉԻՄՔԵՆԴ-ԱԼՄԱԹԻ

ԱՄԵՆ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ԵՐԵՎԱՆ-ԿԻԵՎ

Մայիսի 28-ից եւ ամեն կիրակի ԵՐԵՎԱՆ-ՀԱԼԵՊ

ԹՌԻՉՔՆԵՐ՝ ԲՈԼՈՐ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՎ

«Նորբեկյան» հրատարակչության տպարան, Երևան 23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1853 Տպաքանակը՝ 7000 Ստորագրված է տպագրության՝ 1. 06. 1995 Գինը՝ 40 դրամ

digitised by A.R.A.R.@